
Zittingsdocument

A9-0353/2021

20.12.2021

VERSLAG

over mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie op dit gebied – jaarverslag 2021
(2021/2181(INI))

Commissie buitenlandse zaken

Rapporteur: María Soraya Rodríguez Ramos

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
ADVIES VAN DE COMMISSIE VROUWENRECHTEN EN GENDERGELIJKHEID	36
INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	46
HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	47

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

**over mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie op dit gebied – jaarverslag 2021
(2021/2181(INI))**

Het Europees Parlement,

- gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,
- gezien het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens,
- gezien de artikelen 2, 3, 8, 21 en 23 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU),
- gezien de artikelen 17 en 207 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),
- gezien de Universele Verklaring van de rechten van de mens en andere mensenrechtenverdragen en -instrumenten van de VN,
- gezien het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten,
- gezien het VN-Verdrag van 1948 inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide en resolutie 43/29 van de VN-Mensenrechtenraad van 22 juni 2020 over het voorkomen van genocide,
- gezien het VN-Verdrag van 18 december 1979 inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen,
- gezien de Verklaring inzake de uitbanning van alle vormen van onverdraagzaamheid en discriminatie op grond van godsdienst of levensbeschouwing, bekendgemaakt in resolutie 36/55 van de Algemene Vergadering van de VN van 25 november 1981;
- gezien de VN-verklaring van 18 december 1992 over de rechten van personen die behoren tot nationale, etnische, godsdienstige en taalkundige minderheden,
- gezien de verklaring van de Verenigde Naties over de verdedigers van de mensenrechten, die op 10 december 1998 bij consensus is aangenomen,
- gezien het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind van 20 november 1989, en de twee op 25 mei 2000 aangenomen facultatieve protocollen daarbij,
- gezien het VN-Wapenhandelsverdrag inzake uitvoer en uitvoerbeoordeling en de EU-gedragscode betreffende wapenuitvoer,
- gezien de verklaring van Peking van september 1995,
- gezien het Verdrag van de Raad van Europa tot bescherming van de rechten van de

mens en de waardigheid van de mens met betrekking tot de toepassing van de biologie en de geneeskunde (CETS nr. 164), dat is goedgekeurd op 4 april 1997, en de protocollen daarbij, zijn Verdrag inzake de bestrijding van mensenhandel (CETS nr. 197), dat is goedgekeurd op 16 mei 2005, en zijn Verdrag inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik (CETS nr. 201), dat is goedgekeurd op 25 oktober 2007,

- gezien het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (“het Verdrag van Istanbul”) van 11 mei 2011, dat niet alle lidstaten hebben geratificeerd,
- gezien het Zesde Protocol van de Raad van Europa bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, inzake de afschaffing van de doodstraf,
- gezien Verordening (EU) 2020/1998 van de Raad van 7 december 2020 betreffende beperkende maatregelen tegen ernstige schendingen van de mensenrechten¹,
- gezien Verordening (EU) 2021/821 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweërlei gebruik²,
- gezien Verordening (EU) nr. 2021/947 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juni 2021 tot vaststelling van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking – Europa in de wereld³,
- gezien het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024, dat op 18 november 2020 door de Raad is aangenomen,
- gezien de oproep van de secretaris-generaal van de VN tot actie op het gebied van de mensenrechten,
- gezien de conclusies van de Raad van 16 november 2015 inzake de steun van de EU aan overgangsjustitie,
- gezien de conclusies van de Raad van 17 februari 2020 over prioriteiten van de EU in de mensenrechtenfora van de VN in 2020 en van 22 februari 2021 over prioriteiten van de EU in de mensenrechtenfora van de VN in 2021,
- gezien de conclusies van de Raad van 13 juli 2020 over de prioriteiten van de EU bij de VN en de 75e Algemene Vergadering van de VN (september 2020-september 2021) en van 12 juli 2021 over de prioriteiten van de EU bij de VN tijdens de 76e Algemene Vergadering van de VN (september 2021-september 2022),
- gezien Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, die op 25 september 2015 is

---

¹ PB L 410 I van 7.12.2020, blz. 1.

² PB L 206 van 11.6.2021, blz. 1.

³ PB L 209 van 14.6.2021, blz. 1.

aangenomen, en met name de doelstellingen nrs. 1, 4, 5, 8 en 10 daarvan,

- gezien resoluties 1325, 1820, 1888, 1889, 1960, 2106, 2122 en 2242 van de VN- Veiligheidsraad over vrouwen, vrede en veiligheid,
- gezien de resolutie van de Algemene Vergadering van de VN van 28 mei 2019 tot instelling van de Internationale Dag ter herdenking van de slachtoffers van geweld op grond van godsdienst of overtuiging en gezien die van 19 december 2017 tot instelling van de Internationale Dag voor de herdenking van en het eerbetoon aan de slachtoffers van terrorisme,
- gezien het verslag van de speciale VN-rapporteur voor het recht op vrijheid van vreedzame vergadering en vereniging van 17 mei 2019 over de uitoefening van die rechten in het digitale tijdperk,
- gezien de informatieve nota van de speciale VN-rapporteur voor het recht op vrijheid van vreedzame vergadering en vereniging over strategische rechtszaken tegen publieksparticipatie en het recht op vrijheid van vergadering en vereniging,
- gezien het verslag van de speciale VN-rapporteur voor de bevordering en bescherming van het recht op vrijheid van mening en meningsuiting van 28 mei 2019 over de negatieve gevolgen van de toezichtsindustrie voor de vrijheid van meningsuiting,
- gezien het EU-actieplan voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen in het externe optreden van de EU 2021-2025 (GAP III),
- gezien de EU-strategie voor de rechten van het kind 2021-2024,
- gezien de publicatie van de Commissaris voor de Mensenrechten van de Raad van Europa van 27 oktober 2020 “Time to take action against SLAPPs”,
- gezien de herziene richtsnoeren van de Raad van 16 september 2019 voor het EU-beleid ten aanzien van derde landen met betrekking tot foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing,
- gezien de EU-richtsnoeren van 24 juni 2013 voor de bevordering en bescherming van de vrijheid van godsdienst of overtuiging,
- gezien de mededeling van de Commissie van 12 september 2012 “Aan de basis van democratie en duurzame ontwikkeling: het maatschappelijke engagement van Europa in de externe betrekkingen” (COM(2012)0492),
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 8 april 2020 over de wereldwijde EU-respons op COVID-19 (JOIN(2020)0011),
- gezien de mededeling van de Commissie van 23 september 2020 over een nieuw migratie- en asielpact (COM(2020)0609),
- gezien de mededeling van de Commissie van 12 november 2020 “Een Unie van gelijkheid: strategie voor gelijkheid van lhbtq’ers 2020-2025” (COM(2020)0698),

- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 17 februari 2021 over het versterken van de bijdrage van de EU aan op regels gebaseerd multilateralisme (JOIN(2021)0003),
- gezien het jaarverslag 2020 van de EU over mensenrechten en democratie in de wereld,
- gezien zijn resolutie van 3 juli 2018 over de schending van de rechten van inheemse volkeren, inclusief landroof⁴,
- gezien zijn resolutie van 15 januari 2019 over de EU-richtsnoeren en het mandaat van de speciale gezant van de EU voor de bevordering van de vrijheid van godsdienst of levensovertuiging buiten de Europese Unie⁵,
- gezien zijn resolutie van 23 oktober 2020 over gendergelijkheid in het buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU⁶,
- gezien zijn resolutie van 20 januari 2021 over het jaarverslag 2019 over mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie ter zake⁷, en zijn eerdere resoluties over voorgaande jaarverslagen,
- gezien zijn resolutie van 10 maart 2021 met aanbevelingen aan de Commissie inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven en verantwoordingsplicht van ondernemingen⁸,
- gezien zijn resolutie van 19 mei 2021 over de gevolgen van klimaatverandering voor de mensenrechten en de rol die milieuactivisten in dit kader spelen⁹,
- gezien zijn resolutie van 16 september 2021 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende het aanmerken van gendergerelateerd geweld als een nieuwe vorm van criminaliteit als bedoeld in artikel 83, lid 1, VWEU¹⁰,
- gezien al zijn in 2020 en 2021 aangenomen resoluties over mensenrechtenschendingen, de democratie en de rechtsstaat (ook wel spoedresoluties genoemd), overeenkomstig artikel 144 van zijn Reglement,
- gezien zijn Sacharovprijs voor de vrijheid van denken, die in 2020 werd toegekend aan de democratische oppositie in Belarus en in 2021 aan Aleksej Navalny,
- gezien de definitie van organisaties uit het maatschappelijk middenveld in de verklarende woordenlijst van de samenvattingen van de EU-wetgeving,

---

⁴ PB C 118 van 8.4.2020, blz. 15.

⁵ PB C 411 van 27.11.2020, blz. 30.

⁶ PB C 404 van 6.10.2021, blz. 202.

⁷ PB C 456 van 10.11.2021, blz. 94.

⁸ PB C 474 van 24.11.2021, blz. 11.

⁹ Aangenomen teksten, P9_TA(2021)0245.

¹⁰ Aangenomen teksten, P9_TA(2021)0388.

- gezien het EU-beleidskader voor steun aan overgangsjustitie,
  - gezien artikel 54 van zijn Reglement,
  - gezien het advies van de Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid,
  - gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A9-0353/2021),
- A. overwegende dat de Europese Unie op bepaalde waarden berust, namelijk eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, zoals is vastgelegd in artikel 2 van het VEU; overwegende dat niemand, op welke manier dan ook, mag worden vervolgd of geïntimideerd vanwege zijn of haar betrokkenheid bij activiteiten ter bescherming en bevordering van de mensenrechten of de democratie; overwegende dat praktijken waarbij kritische stemmen het zwijgen wordt opgelegd en publieksparticipatie en de toegang tot informatie worden beperkt, een rechtstreekse impact hebben op de mensenrechten en de democratie;
- B. overwegende dat de EU in het licht van de huidige ernstige bedreigingen van het multilateralisme en het internationaal recht nog meer engagement aan de dag moet leggen op het gebied van het bevorderen en beschermen van de mensenrechten wereldwijd; overwegende dat het beleid en de maatregelen van de EU op het gebied van de mensenrechten moeten leiden tot een assertiever, vastberadener en doeltreffender optreden, met behulp van alle instrumenten die zij tot haar beschikking heeft; overwegende dat de EU voortdurend op zoek moet gaan naar de beste manieren om doeltreffend op te treden met de meest geschikte instrumenten om mensenrechtenschendingen wereldwijd aan te pakken, en haar instrumentarium voor de mensenrechten in dit verband regelmatig moet evalueren;
- C. overwegende dat het Europees Parlement een cruciale rol speelt als uitgesproken EU-instelling die zich hard maakt voor de verdediging van de mensenrechten en fundamentele vrijheden en als fervente medestander van mensenrechtenverdedigers wereldwijd;
- D. overwegende dat het EU-actieplan voor mensenrechten en democratie 2020-2024 een routekaart is voor de prioriteiten van de EU op het gebied van de mensenrechten, die centraal moeten staan in alle externe beleidsterreinen van de EU; overwegende dat de EU, om de mensenrechten in de wereld daadwerkelijk te bevorderen, moet zorgen voor samenhang tussen haar diverse interne en externe beleidslijnen;

Algemene uitdagingen en beleidsinstrumenten

1. is uiterst bezorgd over de uitdagingen voor de mensenrechten en de democratie, die resulteren in een verzwakking van de bescherming van democratisch bestuur en democratische instellingen en van de universele mensenrechten, alsmede in een inkringing van de ruimte voor het maatschappelijk middenveld, die overal ter wereld worden waargenomen; beklemtoont het verband tussen de rechtsstaat, de democratie en mensenrechtenschendingen; roept de EU en haar lidstaten op meer gezamenlijke inspanningen te leveren om de uitdagingen voor de mensenrechten aan te pakken, zowel individueel als in samenwerking met gelijkgestemde internationale partners, waaronder

- de VN; verzoekt de EU en haar lidstaten het goede voorbeeld te geven en op te treden als een echte wereldleider op het gebied van de bevordering en de bescherming van de mensenrechten, gendergelijkheid en de rechtstaat, en om krachtig stelling te nemen tegen aanvallen op het beginsel dat de mensenrechten universeel, onvervreemdbaar, ondeelbaar, onderling afhankelijk en onderling verbonden zijn;
2. benadrukt het belang van zowel het nieuwe instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking (NDICI) – Europa in de wereld als het EU-actieplan voor mensenrechten en democratie 2020-2024 voor dit doel; herinnert eraan dat het gebruik van gekwalificeerde meerderheid van stemmen in de Raad over mensenrechtenkwesties zou leiden tot een doeltreffender en proactiever buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU, en de samenwerking zou versterken in aangelegenheden die voor de EU van essentieel strategisch belang zijn, waarbij haar fundamentele waarden zouden worden weerspiegeld; benadrukt de noodzaak om tot gemeenschappelijke standpunten en consensus tussen de lidstaten te komen; beklemtoont dat het belangrijk is dat de lidstaten de verantwoordelijkheid nemen voor het EU-actieplan en dat zij publiekelijk rapporteren over de maatregelen die zij nemen in het kader van dit strategisch document; spoort nationale en regionale parlementen, nationale mensenrechteninstellingen en lokale organisaties van het maatschappelijk middenveld ertoe aan om met hun autoriteiten op lidstaatniveau in gesprek te gaan over hun bijdrage aan de uitvoering van het externe mensenrechtenbeleid van de EU;
  3. is ernstig bezorgd over het toenemende aantal niet-liberale democratieën en autocratische regimes, die voor het eerst in twintig jaar wereldwijd in de meerderheid zijn en die ernaar streven hun eigen bevolking te onderdrukken en vrijheid, democratisch bestuur en internationale normen te verzwakken; roept de EU en de lidstaten op ten volle gebruik te maken van de instrumenten waarover zij beschikken, waaronder hun economische invloed in het kader van wederzijdse handelsbetrekkingen, om te komen tot een ambitieuzere ondersteuning van vrijheid, goed bestuur, de rechtsstaat en democratische instellingen, en om wereldwijd bij te dragen tot het waarborgen van ruimte voor het maatschappelijk middenveld;
  4. verzoekt de EU haar samenwerking met de Verenigde Staten en andere gelijkgestemde democratische partners te blijven intensiveren om vrijheid en democratie wereldwijd te ondersteunen en weerstand te bieden aan autoritaire en totalitaire regimes; pleit voor de goedkeuring van nieuwe internationale instrumenten ter verdediging van de democratie; roept de Commissie op de EU-programma's voor staatsopbouw te evalueren, bij te werken en verder te ontwikkelen om de efficiëntie ervan te vergroten en de duurzaamheid van de bereikte resultaten te verbeteren;
  5. beklemtoont dat de ambitieuze verbintenis en retoriek van het externe mensenrechtenbeleid van de EU vereisen dat zij consequent is en het goede voorbeeld geeft, om ondermijning van haar geloofwaardigheid te voorkomen wanneer zij zich tegen de wereldwijde achteruitgang van de democratie kant; verzoekt de EU in dit verband om in het bijzonder toe te zien op de beoordeling en preventie van schendingen in verband met de eigen beleidsmaatregelen, projecten en financiering in derde landen en om de transparantie daarvan te waarborgen ter voorkoming van inconsistente benaderingen van soortgelijke mensenrechtensituaties wereldwijd, en om een klachtenmechanisme in te voeren voor degenen wier rechten mogelijk zijn geschonden

door EU-activiteiten;

6. benadrukt het belang van de steun van de EU voor bemiddeling en verkiezingsprocessen via haar bijstand aan binnenlandse waarnemers en via de verkiezingswaarnemingsmissies, waarin het Europees Parlement een actieve rol speelt; beklemtoont dat het belangrijk is te voorzien in het hoogste beschermingsniveau voor binnenlandse verkiezingswaarnemers en pleit voor aanvullende ondersteuning op dit gebied; wijst op de noodzaak van een doeltreffende follow-up van de verslagen en aanbevelingen van deze missies, om democratische normen te versterken en toekomstige vreedzame democratische transitie en ontwikkelingen in de betrokken landen te bevorderen; herinnert aan de politieke bemiddelingsinstrumenten van het Europees Parlement, die verder zouden kunnen worden ontwikkeld om deze algemene aanpak te ondersteunen; benadrukt hoe belangrijk het is dat de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid (VV/HV) en de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) de in het kader van de verkennende missies opgestelde verslagen tijdig en op passende wijze bij het Europees Parlement blijven indienen, volgens de overeengekomen procedure;
7. verzoekt de EU nauw samen te werken met binnenlandse en internationale organisaties zoals de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), de Raad van Europa en de organisaties die de Verklaring inzake de beginselen voor internationale verkiezingswaarneming hebben goedgekeurd, om belemmeringen voor de verkiezingscampagne van kandidaten, verkiezingsfraude en -onregelmatigheden en de vervolging van vrije media vanwege hun verslaglegging over verkiezingsprocessen doeltreffend op te sporen;
8. benadrukt dat het Europees Parlement moet streven naar doeltreffendere communicatie op het gebied van de bescherming van de mensenrechten, onder andere door zijn urgentieresoluties over mensenrechtenschendingen te vertalen in de lokale taal van de desbetreffende landen en ze daar te publiceren en verspreiden;

Thematisch programma voor mensenrechten en democratie

9. herinnert eraan dat eerbiediging van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat een transversale doelstelling is in het gehele instrument NDICI – Europa in de wereld, zoals bepaald in artikel 3 (doelstellingen) van de verordening; benadrukt het belang van het thematisch programma voor democratie en mensenrechten dat is aangenomen in het kader van het NDICI – Europa in de wereld, ter bescherming van mensenrechten en ter bevordering van vrijheid en democratie in de wereld;
10. herhaalt dat de diversificatie en maximalisering van de financieringsregelingen en -mechanismen voor actoren van het maatschappelijk middenveld in het kader van het NDICI essentiële onderdelen zijn en moeten worden aangemoedigd door rekening te houden met de specifieke kenmerken van deze actoren en ervoor te zorgen dat hun actieradius noch het aantal potentiële gesprekspartners worden beperkt, en door daarnaast te blijven werken aan een grotere autonomie voor het maatschappelijk middenveld, overeenkomstig het beginsel van beleidscoherentie voor ontwikkeling; wenst dat het niveau en de flexibiliteit van de financiering voor het maatschappelijk middenveld en mensenrechtenverdedigers in het kader van het thematisch NDICI-

programma voor democratie en mensenrechten, ook voor ProtectDefenders.eu en het Europees Fonds voor Democratie, een weerspiegeling vormen van de ernst van de huidige niet-liberale reactie en de wereldwijde inkrimping van het maatschappelijk middenveld;

11. pleit voor meer transparantie met betrekking tot mensenrechtenbepalingen in financieringsovereenkomsten in het kader van het NDICI en een verduidelijking van het mechanisme en de criteria voor de opschorting van deze overeenkomsten in geval van een schending van de mensenrechten, democratische beginselen en de rechtsstaat of in ernstige gevallen van corruptie; dringt er bij de Commissie op aan geen begrotingssteun uit te keren aan regeringen van derde landen als operationele modaliteit voor het verstrekken van hulp in landen waar sprake is van wijdverbreide mensenrechtenschendingen en onderdrukking van mensenrechtenverdedigers;
12. is verheugd over de strategische dialoog tussen de Commissie en het Parlement over alle onderdelen van het NDICI, en verzoekt de Commissie ten volle rekening te houden met de inbreng van het Europees Parlement met betrekking tot de prioriteiten op het gebied van mensenrechten, zowel in het thematisch programma als in alle geografische programma's; wijst erop dat het instrument alleen ten volle effect kan sorteren als de mensenrechtenagenda in alle externe beleidsmaatregelen en programma's van de EU wordt gestroomlijnd, als er samenhang is met het interne beleid van de EU en als de EU wordt gezien als een geloofwaardige internationale speler die zich inzet voor de verdediging en bevordering van de mensenrechten;
13. prijst het werk van het Europees Fonds voor Democratie op het gebied van de ondersteuning van het maatschappelijk middenveld en vrije media in het zuidelijke en oostelijke nabuurschap van de EU en in de Westelijke Balkan; verzoekt de Commissie meer mechanismen voor indirecte toekenning op te nemen in de EU-programma's ter ondersteuning van de democratie om bottom-upbenaderingen van de ondersteuning van democratie te bevorderen en te waarborgen dat kleinere initiatieven op regionaal of lokaal niveau ook EU-steun kunnen krijgen;
14. spreekt opnieuw zijn steun uit voor het werk van Europese politieke stichtingen die de volgende generatie politieke leiders in het nabuurschap van de EU en daarbuiten ondersteunen en versterken;

Speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten

15. is ingenomen met de bijdrage van de speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten (SVEU) aan de verdediging en bevordering van de mensenrechten in de wereld; benadrukt dat de SVEU een belangrijke rol speelt bij het vergroten van de doeltreffendheid van het mensenrechtenbeleid van de EU door samen te werken met derde landen en gelijkgestemde partners om de mensenrechtenagenda vooruit te helpen, en door de interne en externe samenhang van het EU-beleid op dit gebied te vergroten; herhaalt dat de benoeming van de SVEU aan een voorafgaande hoorzitting in het Parlement moet worden onderworpen;
16. merkt op dat het mandaat van de SVEU moet worden uitgebreid en zijn of haar rol zichtbaarder moet worden gemaakt om een zinvol effect op de mensenrechten te hebben; beklemtoont dat de SVEU een flexibel mandaat heeft dat aan veranderende

omstandigheden kan worden aangepast; is van mening dat het standpunt van de SVEU doeltreffender zou kunnen worden gemaakt door communicatieactiviteiten te intensiveren en er meer bekendheid aan te geven, onder meer door het publiceren van openbare verklaringen ter ondersteuning van mensenrechtenverdedigers die gevaar lopen, zoals Sacharovprijswinnaars en -finalisten, en van mensenrechtenverdedigers die langdurig gevangen zitten, en aldus bij te dragen tot de bescherming van hun fysieke integriteit en hun essentiële werk; beklemtoont dat het belangrijk is dat de SVEU voor de mensenrechten nauw samenwerkt met andere speciale vertegenwoordigers van de EU voor landen en regio's om mensenrechten in de regionale beleidsmaatregelen van de EU te stroomlijnen;

17. beveelt aan dat de SVEU specifieke aandacht besteedt aan de landen en onderwerpen die worden aangekaart in de maandelijkse urgentieresoluties van het Parlement over mensenrechtenschendingen, en aan mensenrechtenschendingen in het algemeen, met name wanneer die gepleegd worden onder autoritaire regimes;
18. verzoekt de Commissie, de VV/HV en de lidstaten om de SVEU en zijn of haar team te verzekeren van politieke steun en voldoende personele en financiële middelen;
19. spoort de SVEU aan om diplomatieke inspanningen te leveren om de steun van de EU voor het internationaal humanitair recht en voor internationale justitie te bevorderen; herhaalt zijn verzoek om een specifieke speciaal vertegenwoordiger van de EU voor deze kwestie;

EU-mensenrechtendialogen

20. erkent dat de mensenrechtendialogen van de EU het potentieel hebben om de mensenrechten en de democratie in de bilaterale betrekkingen met derde landen te bevorderen, maar benadrukt dat zij, willen zij doeltreffend zijn, resultaatgericht moeten worden gevoerd en gebaseerd moeten zijn op duidelijke ijkpunten om de resultaten ervan te evalueren; betreurt het dat in de herziene EU-richtsnoeren voor mensenrechtendialogen met niet-EU-landen weliswaar specifieke doelstellingen worden vastgesteld, maar geen indicatoren worden genoemd aan de hand waarvan een gedegen evaluatie zou kunnen worden verricht; verzoekt de EDEO voor elke dialoog dergelijke evaluaties uit te voeren, overeenkomstig de EU-richtsnoeren en met follow-up van individuele gevallen die zowel in het kader van de mensenrechtendialogen als door het Europees Parlement aan de orde zijn gesteld; meent dat indien er geen concrete resultaten worden geboekt op het gebied van mensenrechtendialogen met derde landen, nadere evaluatie nodig is van de manier waarop bilaterale betrekkingen moeten worden onderhouden;
21. wijst nogmaals op de toezegging in het kader van de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers om individuele gevallen van mensenrechtenverdedigers die gevaar lopen, aan te kaarten tijdens EU-mensenrechtendialogen met niet-EU-landen, en onderstreept dat er consequent voor moet worden gezorgd dat deze gevallen bij die gelegenheden aan de orde worden gesteld; verwacht van de EDEO dat hij specifieke aandacht besteedt aan de individuele zaken die door het Parlement worden aangekaart – met name in de urgentieresoluties – en aan de Sacharovprijswinnaars en -finalisten die gevaar lopen, en dat hij verslag uitbrengt over de genomen maatregelen;

22. benadrukt dat de dialogen een van de instrumenten moeten zijn in het alomvattende engagement van de EU op het gebied van de mensenrechten en dat zij niet mogen worden gezien als vervanging voor besprekingen over mensenrechten op forums op hoog niveau met alle relevante actoren en, in het bijzonder, met de strategische partners van de EU; verzoekt de EDEO om de informatie over geplande dialogen – zowel bilateraal als binnen internationale fora – ruim van tevoren te delen met de Commissie buitenlandse zaken en de Subcommissie mensenrechten van het Europees Parlement en met maatschappelijke organisaties;
23. wijst erop dat alle actoren van het maatschappelijk middenveld, met inbegrip van onafhankelijke maatschappelijke organisaties, confessionele organisaties, vakbonden, door de gemeenschap geleide organisaties en mensenrechtenverdedigers, een essentiële rol te vervullen hebben in de dialogen, zowel door inbreng te leveren voor de dialogen zelf als door de resultaten ervan te evalueren; benadrukt dat de EU en haar lidstaten, waar mogelijk en wenselijk, daadwerkelijke, toegankelijke en inclusieve consultatie en participatie van dergelijke organisaties moeten waarborgen in het kader van officiële en informele dialogen, alsmede in het kader van verkennende besprekingen; verzoekt de EDEO en de Commissie de communicatie en de transparantie met betrekking tot het maatschappelijk middenveld te verbeteren; roept daartoe de EDEO en de Commissie op om de zichtbaarheid van contactpunten voor de mensenrechten in de geografische afdelingen van hun hoofdkantoor te vergroten, en om de steun voor het maatschappelijk middenveld, met inbegrip van technische ondersteuning, te versterken, met name in landen waar onderdrukkende regimes ernaar streven het werk van het maatschappelijk middenveld te voorkomen;
24. benadrukt dat de mensenrechtendialogen bedoeld zijn als centraal onderdeel van het instrumentarium voor het buitenlands beleid van de EU, en daarom geen doel op zich kunnen zijn; herhaalt dat overeenkomstig artikel 21 van het VEU de waarden waarop de Unie gebaseerd is de leidraad moeten vormen voor alle aspecten van haar externe beleidsmaatregelen; roept de EDEO en de Raad daarom op een beter evenwicht te vinden tussen diplomatie, belangen en waarden dat meer in overeenstemming is met de mensenrechtendoelstellingen die ten grondslag liggen aan het externe optreden van de EU, met een grotere nadruk op het langetermijnperspectief; herhaalt in dit verband dat eerbiediging van de mensenrechten een onderliggende voorwaarde moet zijn voor EU-steun aan partnerlanden;

Multilateralisme en internationale rechtspraak

25. merkt op dat 2020 het 75-jarig bestaan betekende van de Verenigde Naties, een essentieel universeel forum voor het bereiken van internationale consensus over vrede en veiligheid, duurzame ontwikkeling en eerbiediging van de mensenrechten en het internationaal recht; roept de EU en haar lidstaten op hun vitale steun aan de VN te handhaven en zich te blijven inspannen om in de VN en andere multilaterale fora met één stem te spreken; vestigt de aandacht op de uitdagingen voor de universele uitoefening van de mensenrechten en benadrukt dat inclusiever en doeltreffender multilateralisme en internationale samenwerking nodig zijn; wijst op de cruciale rol van de VN-organen als forum voor het bevorderen van vrede, conflictoplossing en de bescherming van de mensenrechten, en pleit in dit verband voor een krachtiger optreden en meer middelen; is ingenomen met de oproep van de secretaris-generaal van de VN

tot actie op het gebied van de mensenrechten,

26. betreurt dat bepaalde landen met twee maten blijven meten bij de aanpak van mensenrechtensituaties wereldwijd; veroordeelt het toenemende aantal pogingen om het functioneren van VN-organen, met name de Mensenrechtenraad, te ondermijnen door de algemene geldigheid van de mensenrechten in twijfel te trekken en de op regels gebaseerde internationale orde te dwarsbomen; betreurt het dat landen waar autocratische regimes heersen en de mensenrechten herhaaldelijk worden geschonden lid zijn geworden van de Mensenrechtenraad, dat zij hun verplichtingen op het gebied van de mensenrechten met de voeten treden en een betreuenswaardige staat van dienst hebben als het gaat om de medewerking met de VN-mechanismen die zijn opgericht via de Mensenrechtenraad; pleit in dit verband voor een fundamentele hervorming van de Mensenrechtenraad, waarbij onder meer duidelijke criteria worden vastgesteld voor zijn leden; verzoekt de EDEO in het bijzonder het initiatief te nemen voor en leiding te geven aan inspanningen met het oog op een gecoördineerd standpunt van de EU en de lidstaten ten aanzien van het lidmaatschap van de Mensenrechtenraad, wat de transparantie in het verkiezingsproces zou bevorderen, met name door de stemmen van de lidstaten openbaar te maken en door de redeneringen achter de stemmen te verstrekken; benadrukt voorts dat er sprake moet zijn van een daadwerkelijke selectieprocedure door ervoor te zorgen dat de drie regionale blokken waarin de lidstaten aanwezig zijn, meer kandidaten voordragen dan er zetels zijn, en door de verantwoordingsplicht van de kandidaten te verbeteren door hun vrijwillige toezeggingen te controleren, evenals de mate waarin zij in het verleden medewerking hebben verleend aan de Mensenrechtenraad, de verdragsorganen van de VN en de speciale procedures;
27. veroordeelt alle aanvallen tegen de mandaathouders voor de speciale procedures van de VN en tegen de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van hun mandaat; wijst erop dat de soevereiniteit van staten niet als voorwendsel mag worden gebruikt om het toezicht van de internationale gemeenschap op de mensenrechten te ontlopen, aangezien alle staten – ongeacht hun politiek, economisch en cultureel bestel – volgens het VN-Handvest en resolutie 60/251 van de Algemene Vergadering van de VN de plicht en verantwoordelijkheid hebben om alle mensenrechten en fundamentele vrijheden voor eenieder te bevorderen en te beschermen, en dat de Mensenrechtenraad zich moet buigen over situaties waarin de mensenrechten worden geschonden;
28. verzoekt de lidstaten en de democratische partners van de EU om deze pogingen vastberaden tegen te gaan en krachtiger op te treden tegen ernstige schendingen van internationale mensenrechten; roept de Raad en de lidstaten ertoe op zich in te zetten voor een hervorming van multilaterale instellingen om deze veerkrachtiger te maken en in staat te stellen om consequentere en beter aanpasbare beslissingen te nemen;
29. beklemtoont dat voldoende financiering nodig is voor alle mensenrechtenorganen van de VN, met name de verdragsorganen en speciale procedures; verzoekt de secretaris-generaal van de VN in dit verband te voorzien in passende middelen uit de VN-begroting en spoort de EU-lidstaten ertoe aan hun vrijwillige bijdragen te verhogen;
30. onderstreept dat de kandidaturen van niet-gouvernementele organisaties (ngo's) voor raadgevende status binnen de Economische en Sociale Raad van de VN onpartijdig,

eerlijk en transparant moeten worden beoordeeld; schaart zich achter het verzoek van de EU om de sterk vertraagde kandidaturen van bepaalde gerenommeerde ngo's goed te keuren;

31. hekelt dat het afgelopen jaar zo'n 240 afzonderlijke leden van het maatschappelijk middenveld, mensenrechtenverdedigers en journalisten in 45 landen het slachtoffer zijn geworden van vergeldingsmaatregelen en intimidatie vanwege hun samenwerking met de VN, volgens berichten van de secretaris-generaal van de VN; verzoekt de EU en haar lidstaten krachtig op te treden tegen dergelijke vergeldingsacties, onder meer door middel van een mondiale demarche ten aanzien van de betrokken landen, en alle mogelijke maatregelen te nemen om te helpen voorzien in veilige en open ruimten voor interactie tussen personen en organisaties van het maatschappelijk middenveld en de VN en VN-vertegenwoordigers en -mechanismen;
32. herhaalt opnieuw zijn krachtige steun voor het Internationaal Strafhof (ICC) als de enige internationale instelling die in staat is sommige van 's werelds gruwelijkste misdrijven te vervolgen en de slachtoffers ervan recht te doen; benadrukt de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het ICC; verzoekt de EU en de lidstaten om voldoende financiële steun te verlenen om het ICC in staat te stellen zijn taken uit te voeren; steunt het universele karakter van het Statuut van Rome en dringt erop aan dat de EU in met derde landen te sluiten overeenkomsten een specifieke clausule betreffende de ratificatie van en de toegang tot het Statuut opneemt; verzoekt de EU intensiever te overleggen met de landen die nog niet tot het Statuut van Rome zijn toegetreten; veroordeelt met klem elke aanval op het personeel of de onafhankelijkheid van het ICC; is van mening dat pogingen om de geloofwaardigheid en de essentiële rol van het ICC te ondermijnen een aanval vormen op het multilateralisme en als zodanig door de EU en haar lidstaten moeten worden bestreden, ook indien deze pogingen afkomstig zijn van landen die trouwe partners zijn van de EU; wijst erop dat het ICC volledige toegang moet hebben tot de landen die het onderzoekt, wil het zijn taken kunnen vervullen; benadrukt het potentieel van andere innovatieve instrumenten om daders van internationale misdrijven ter verantwoording te roepen, waaronder universele rechtsmacht bij nationale rechtbanken; wijst in dit verband op de lopende besprekingen binnen de Commissie voor Internationaal Recht van de VN over de immuniteit van overheidsambtenaren en dringt aan op follow-up daarvan; roept de EU op de capaciteitsopbouw op nationaal niveau in derde landen te blijven versterken, en tegelijkertijd steun te verlenen aan internationale strafhoven en -mechanismen, alsmede aan platforms en organisaties die zich inzetten voor de bestrijding van straffeloosheid, zoals de Coalitie voor het ICC;
33. herhaalt zijn verzoek om maatregelen die zijn gericht op de bestrijding van straffeloosheid en de bevordering van de verantwoordingsplicht in door conflicten getroffen regio's en landen; merkt op dat het Parlement en de Raad het proefproject omtrent een Europees waarnemingscentrum voor de bestrijding van straffeloosheid hebben goedgekeurd; verzoekt de Commissie en de EDEO in dit verband soortgelijke instrumenten in te voeren om de slachtoffers sterker te doen staan en ze te ondersteunen via toegang tot verhaal en schadeloosstelling, ook als het gaat om corruptie;

Specifieke uitdagingen op het gebied van de mensenrechten

34. benadrukt dat de COVID-19-crisis de recente tendens van niet-liberale democratieën en autocratische regimes om de democratie te verzwakken, aanzienlijk heeft versterkt; betreurt dat deze regimes de epidemiologische crisis misbruiken om de vrijheid van meningsuiting, vergadering, godsdienst en levensovertuiging verder in te perken door de werking van democratische instellingen te beperken en afwijkende meningen te onderdrukken, onder meer door de vrijheid van de media zowel online als offline te beperken en critici en klokkenluiders te belagen met lastercampagnes; betreurt eveneens dat deze regimes zich schuldig maken aan discriminatie van gemarginaliseerde bevolkingsgroepen, met name inheemse bevolkingsgroepen en andere minderheden, massaal gebruikmaken van bewakingsinstrumenten en desinformatiecampagnes, de toegang tot informatie – met name van pluralistische en onafhankelijke media – beperken door het internet volledig af te sluiten, de bandbreedte te beperken en inhoud te blokkeren, noodmaatregelen toepassen zonder duidelijke criteria voor de intrekking ervan, de democratische uitoefening van verkiezingen beperken, en gebruikmaken van selectieve toegang tot gezondheidszorg om bepaalde bevolkingsgroepen te discrimineren;
35. erkent de belangrijke rol die mensenrechtenverdedigers hebben gespeeld in de respons op de COVID-19-crisis door naast hun dagelijkse werkzaamheden met betrekking tot de mensenrechten ook een veelheid aan nieuwe rollen op zich te nemen, ongeacht de significante en onevenredige risico's die zij lopen; merkt bezorgd op dat overheden wereldwijd de pandemie hebben aangegrepen als een kans om zich specifiek tegen mensenrechtenverdedigers te keren door te weigeren hen vrij te laten uit de gevangenis, hun geïsoleerde opsluiting te verlengen, bezoek in de gevangenis te beperken en ze tijdens zittingen op basis van verzonnen beschuldigingen achter gesloten deuren te veroordelen;
36. benadrukt dat de COVID-19-pandemie in de meeste landen ter wereld negatieve gevolgen heeft gehad voor de economische en sociale rechten, en dat de gezondheidscrisis en de daaropvolgende economische crisis hebben geleid tot een toename van de ongelijkheid binnen en tussen landen; hekelt de herhaalde pogingen van de autoriteiten om essentiële informatie over de oorsprong en verspreiding van COVID-19 verborgen te houden voor internationale onderzoekers; benadrukt dat de zeer negatieve gevolgen van de COVID-19-crisis groepen in een kwetsbare situatie, met inbegrip van vrouwen, lhbtqi'ers, armen, kinderen, personen met een handicap, migranten, vluchtelingen, asielzoekers, religieuze en nationale minderheden, informele werknemers en personen in de gevangenis of in hechtenis, onevenredig zwaar hebben getroffen; wijst erop dat groepen in een kwetsbare situatie tevens meer te lijden hebben onder de negatieve economische en sociale gevolgen van de pandemie, en onder de beperkingen in de toegang tot gezondheidszorg en onderwijs; neemt met bezorgdheid kennis van de toename van onverdraagzaamheid, discriminatie en haatzaaiende taal tegen bepaalde groepen in kwetsbare situaties, met name minderheidsgroepen, en van beperkingen van de fundamentele vrijheden;
37. wijst erop dat de EU meer steun moet verlenen om de negatieve gevolgen van de COVID-19-pandemie aan te pakken, met name voor groepen in kwetsbare situaties; dringt er derhalve op aan dat de EU dringend haar inspanningen opvoert om een einde

te maken aan de onrustwekkende onevenwichtigheid bij de mondiale distributie van vaccins, en daarbij haar eerdere toezegging nakomt om het COVID-19-vaccin als een mondiaal collectief goed te ondersteunen, onder meer door de overdracht van technologie en de intensivering van lokale productie, ook via C-TAP (COVID-19 Technology Access Pool), om zo te waarborgen dat vaccins beschikbaar, toegankelijk en voor zo veel mogelijk mensen betaalbaar zijn; wijst erop dat het van belang is de versterking van onderwijs- en gezondheidszorgstelsels te ondersteunen om ze weerbaar te maken tegen toekomstige bedreigingen; dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan de financiering voor de verlening van openbare basisgezondheidsdiensten te versterken; wijst in dit verband op het belang van sociale bescherming; roept hiertoe op tot meer steun voor innovatieve technologieën en is verheugd over de reactie van Team Europa; erkent het recht op lichamelijke en geestelijke gezondheid, dat in veel landen nog steeds onderhevig is aan stigmatisering en discriminatie, en benadrukt hoe de COVID-19-pandemie een enorme verwaarlozing in de verlening van geestelijke gezondheidszorg aan het licht heeft gebracht;

Mensenrechtenverdedigers

38. looft het belangrijke werk dat alle mensenrechtenverdedigers wereldwijd verrichten en waarvoor zij soms de zwaarste prijs betalen, en maakt van deze gelegenheid gebruik om de bijdrage van alle mensenrechtenverdedigers aan de mensenrechtenbeweging te erkennen; wijst er nogmaals op dat mensenrechtenverdedigers vaak de enige gesprekspartners zijn die ter plaatse aan monitoring en mensenrechtenbescherming kunnen doen in gebieden die bijvoorbeeld bezet of geannexeerd zijn, met name gebieden met bevroren conflicten, waar de actiemogelijkheden zowel voor de internationale gemeenschap als voor de EU beperkt zijn;
39. is ernstig bezorgd over de precaire situatie van mensenrechtenverdedigers en betreurt het feit dat zij het slachtoffer zijn van toenemend geweld, waaronder gerichte moorden; wijst erop dat sommige landen een bijzonder zorgwekkende reputatie hebben op het gebied van de vervolging, intimidatie, kidnapping en buitengerechtelijke executies van mensenrechtenverdedigers; wijst op de bijzonder ernstige situatie van vrouwelijke en inheemse mensenrechtenverdedigers en degenen die zich inzetten voor arbeidsrechten en milieu, die nog is verergerd door de COVID-19-crisis; betreurt dat steeds vaker technieken zoals intimidatie, strafbaarstelling en lastercampagnes, willekeurige arrestaties en hechtenis voor onbepaalde tijd in onmenselijke omstandigheden worden gebruikt om mensenrechtenverdedigers het zwijgen op te leggen, vaak op grond van vage beschuldigingen van terrorisme; herhaalt zijn oproep aan EU-delegaties en ambassades van de lidstaten in derde landen om oog te hebben voor ontwikkelingen en problemen met betrekking tot het recht om mensenrechten te bevorderen en te beschermen, om informatie over de situatie van mensenrechtenverdedigers te vragen, te ontvangen en daarop te reageren, alsook om activisten regelmatig in de gevangenis te bezoeken, hun processen te volgen en te ijveren voor hun toegang tot de rechter en tot bescherming; verzoekt de EU en haar lidstaten voorts een strategie te ontwikkelen voor ambitieuze EU-maatregelen om het toenemend aantal aanvallen op mensenrechtenverdedigers aan te pakken;
40. pleit voor de dringende invoering van een EU-brede regeling voor de afgifte van visa voor kort verblijf voor de tijdelijke herplaatsing van mensenrechtenverdedigers, met

name door instructies op te nemen in het EU-visumhandboek en door de rechtsinstrumenten inzake visa, met name de Visumcode, aan te passen; betreurt dat op dit gebied het afgelopen jaar te weinig vooruitgang is geboekt en meent dat dringend opnieuw en op een zinvolle manier moet worden gekeken naar een meer gecoördineerd EU-beleid voor de afgifte door de lidstaten van noodvisa voor mensenrechtenverdedigers;

41. vraagt dat het Europees Parlement meer bevoegdheden krijgt om toezicht te houden op de acties van EU-delegaties op het gebied van mensenrechtenschendingen in derde landen en dat concrete en krachtige maatregelen worden getroffen indien zij niet aan hun verantwoordelijkheden kunnen voldoen; benadrukt dat de EU-delegaties moeten kunnen beschikken over alle noodzakelijke en gepaste middelen en capaciteiten om doeltreffend op te treden bij mensenrechtenkwesies in derde landen;
42. veroordeelt krachtig de moord op mensenrechtenverdedigers over de hele wereld en eist gerechtigheid en verantwoordingsplicht voor deze aanvallen op het hoogste besluitvormingsniveau; wijst erop dat de meeste van deze mensenrechtenverdedigers zich inzetten voor de bescherming van hun land en het milieu en de verdediging van de rechten van inheemse volkeren; herhaalt zijn oproep om ervoor te zorgen dat het beginsel van vrije, voorafgaande en geïnformeerde toestemming volledig wordt geëerbiedigd, overeenkomstig Verdrag nr. 169 van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) betreffende inheemse en in stamverband levende volkeren; wijst erop dat de toegang tot de rechter overal ter wereld moet worden verbeterd teneinde de wijdverspreide straffeloosheid voor dergelijke moorden te bestrijden; merkt echter op dat er niet alleen meer inspanningen nodig zijn op het gebied van herstel en schadevergoeding, maar ook op het gebied van preventie, onder meer door de versterking van nationale plannen voor de bescherming van mensenrechtenverdedigers in derde landen;

De vrijheid van meningsuiting, vreedzame vergadering en vereniging

43. beklemtoont dat recente onthullingen, zoals het schandaal omtrent NSO Pegasus, aantonen dat het bespioneren van onder meer mensenrechtenverdedigers en journalisten een uiterst alarmerende kwestie is en het gevaar lijken te bevestigen dat bewakingstechnologie wordt misbruikt om de mensenrechten te ondermijnen; pleit voor de bevordering van een veilige en open ruimte en voor het opbouwen van de capaciteit van maatschappelijke organisaties, mensenrechtenverdedigers, journalisten en andere betrokken personen om hen te beschermen tegen cyberbewaking en inmenging; wijst op de noodzaak van sterkere nationale en internationale regelgeving op dit gebied;
44. geeft uiting aan zijn ernstige bezorgdheid over met name de beperkingen van de vrijheid van meningsuiting, vreedzame vergadering en vereniging en onderstreept de noodzaak om deze vrijheden te waarborgen en te eerbiedigen; wijst nogmaals op de specifieke uitdagingen op het gebied van de vrijheid van mening en meningsuiting en het feit dat deze verband houden met de vrijheid van informatie, met inbegrip van toegang tot onafhankelijke en betrouwbare informatie, zowel online als offline;
45. merkt op dat onafhankelijke journalistiek en het bestaan van betrouwbare mediakanalen nog nooit zo essentieel zijn geweest voor het behoud van veilige, gezonde en goed

functionerende menselijke gemeenschappen als vandaag en beklemtoont dat er meer overheidssteun nodig is voor onafhankelijke journalistiek over de hele wereld; veroordeelt dat steeds vaker gebruik wordt gemaakt van juridische intimidatie en beperkende wetgeving om kritische stemmen het zwijgen op te leggen, bijvoorbeeld door strategische rechtszaken tegen publieksparticipatie en de criminalisering van laster, zowel online als offline, die als doel hebben journalisten, klokkenluiders en mensenrechtenverdedigers af te schrikken zodat zij stoppen met het onderzoeken en onthullen van corruptie en andere kwesties van openbaar belang in vele landen; herinnert aan de noodzaak van transparantie met betrekking tot media-eigendom, inclusief aandeelhouders, aangezien dit essentieel is om de pluriformiteit van de media te waarborgen;

46. wijst nogmaals op de specifieke uitdagingen op het gebied van de vrijheid van vereniging vanwege beperkende wetgeving, zoals wetten inzake de bestrijding van terrorisme, extremisme en corruptie, gericht tegen maatschappelijke organisaties, en de daaruit voortvloeiende risico's in verband met omslachtige registratie-, financierings- en rapportagevereisten als vormen van staatscontrole, alsook andere maatregelen zoals het onderdrukken van protesten door middel van geweld, intimidatie en willekeurige detentie; veroordeelt dergelijk misbruik van wetgevende of politiemacht en veiligheidsmaatregelen om het recht op protest in te perken; wijst erop dat in 2020 en 2021 tientallen demonstraties zijn onderdrukt, waarbij manifestanten zijn vermoord en honderden vreedzame manifestanten willekeurig zijn aangehouden, en dat veel van hen werden gemarteld en mishandeld en hoge boetes moesten betalen na rechtszaken waarbij de procedurele minimumnormen niet werden gegarandeerd; veroordeelt de schendingen van het recht op collectieve onderhandelingen, raadpleging en de participatie van werknemers en vakbonden;
47. geeft uiting aan zijn ernstige bezorgdheid over de beperking van de academische vrijheid en de toename van censuur en gevangenneming van wetenschappers overal ter wereld, hetgeen aanzienlijke gevolgen heeft voor het recht op onderwijs; verzoekt de EU en haar lidstaten met klem hun diplomatieke inspanningen op te voeren middels bilaterale en multilaterale contacten in verband met bedreigingen van en aanvallen op de academische vrijheid door overheids- en niet-overheidsactoren; verzoekt de EDEO en de Commissie de bestaande ondersteunings- en beschermingsmechanismen voor mensenrechtenverdedigers te herzien teneinde de capaciteit te ontwikkelen om bij aanvallen op de academische vrijheid te bepalen welke bijstand, met inbegrip van bescherming en ondersteuning in noodsituaties, nodig is en deze te verschaffen; verzoekt de Commissie de steun op hoog niveau aan het Europees Interuniversitair Centrum voor mensenrechten en democratisering en de Global Campus of Human Rights als vlaggenschip van de steun van de EU voor mensenrechteneducatie overal ter wereld te waarborgen;
48. verklaart dat autoritaire staten steeds vaker immense culturele of sportevenementen organiseren om hun internationale legitimiteit op te krikken, terwijl ze kritiek in eigen land steeds meer aan banden leggen; verzoekt de EU en haar lidstaten om met nationale sportfederaties, actoren uit het bedrijfsleven en organisaties van het maatschappelijk middenveld te overleggen over de modaliteiten van hun deelname aan dergelijke evenementen, met inbegrip van de Olympische Winterspelen van 2022 in Peking; dringt aan op de ontwikkeling van een EU-beleidskader inzake sport en mensenrechten;

Het recht op een veilige en gezonde omgeving

49. erkent dat de klimaatverandering een van de grootste bedreigingen voor de mensenrechten van onze en toekomstige generaties vormt en met name een ernstig risico inhoudt voor de fundamentele rechten van personen en gemeenschappen op leven, gezondheid, voedsel, huisvesting en een toereikende levensstandaard; benadrukt dat regeringen verplichtingen hebben op het gebied van mensenrechten en duurzame ontwikkeling; is zich bewust van het nauwe verband tussen mensenrechten, een gezond milieu, biodiversiteit en de bestrijding van klimaatverandering, en is ingenomen met de oproep van de VN tot wereldwijde erkenning van het recht op een veilig, schoon, gezond en duurzaam milieu; benadrukt de vitale rol die verdedigers van de mensenrechten op milieugebied en de lokale en inheemse bevolking spelen bij het behoud van een dergelijk milieu, ondanks de vaak door hen ondervonden bedreigingen met geweld door degenen die verantwoordelijk zijn voor en profiteren van praktijken die schadelijk zijn voor het milieu; moedigt de EU en haar lidstaten aan te ijveren voor de erkenning van ecocide als internationaal misdrijf in het kader van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof, en verzoekt de Commissie de relevantie van ecocide voor het EU-recht en de EU-diplomatie te bestuderen; roept de EU en de lidstaten op doortastende initiatieven te nemen om de straffeloosheid van milieumisdrijven op wereldniveau te bestrijden;
50. wijst op de verplichtingen en verantwoordelijkheden van staten en andere verantwoordelijken, waaronder bedrijven, om de gevolgen van de klimaatverandering te verzachten, de negatieve gevolgen ervan voor de mensenrechten en de achteruitgang en het verlies aan biodiversiteit te voorkomen, en om passende, voldoende ambitieuze en niet-discriminerende beleidsmaatregelen te bevorderen die voorzien in participatie van burgers en toegang tot doeltreffende rechtsmiddelen en die in overeenstemming zijn met de verplichtingen op het gebied van de mensenrechten; dringt er bij de EU op aan om de gevolgen van de mondiale klimaatcrisis te bestrijden, onder meer door doeltreffende en duurzame beleidsmaatregelen in te voeren en te voldoen aan de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs; herhaalt zijn verzoek aan de EU en haar lidstaten om de koppeling tussen mensenrechten en milieu in hun externe optreden te versterken en om verdedigers van mensenrechten en milieurechten doeltreffend te beschermen;
51. vestigt met name de aandacht op het verband tussen de exploitatie van hulpbronnen en de financiering van conflicten, oorlogen en geweld, en erkent dat de gevolgen van de klimaatverandering voor het milieu kunnen leiden tot een toename van gedwongen migratie en ontheemding;
52. benadrukt dat inheemse volkeren vaak de eerste slachtoffers zijn geweest van ontbossing, waardoor hun rechten, onder meer hun landrechten, en hun toegang tot essentiële hulpbronnen in het gedrang zijn gekomen; benadrukt in dit verband dat inheemse volkeren het recht hebben om de prioriteiten en strategieën voor hun zelfontwikkeling en voor het gebruik van hun land, grondgebieden en andere hulpbronnen uit te werken en vast te stellen; herinnert eraan dat straffeloosheid voor schendingen van de rechten van inheemse volkeren een van de drijvende krachten achter de ontbossing is en acht het derhalve van het allergrootste belang dat de schuldigen verantwoording afleggen voor deze schendingen;

Rechten van de vrouw, empowerment van vrouwen en gendergelijkheid

53. benadrukt het cruciale belang om de rechten van de vrouw te bevorderen en verwelkomt het EU-actieplan voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen in het externe optreden 2021-2025 (GAP III) als teken van de inzet van de EU op dit gebied; prijst de belangrijke rol die vrouwelijke politieke leiders en burgeractivisten in politieke, sociale en milieubewegingen spelen, en betreurt het feit dat vrouwen vaak het doelwit worden van geweld als gevolg van zowel hun geslacht als hun activiteiten, en deze zelfs met hun leven moeten bekopen;
54. herinnert eraan dat de Overeenkomst van Istanbul, als het eerste universeel bindende verdrag ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en meisjes en huiselijk geweld, het referentiekader vormt voor internationale normen die verder moeten worden geratificeerd en ingevoerd;
55. erkent dat de pandemie een onevenredig grote impact heeft gehad op vrouwen, met name de toename van gendergerelateerd geweld ten gevolge van lockdownmaatregelen; betreurt dat vrouwen, ook in de EU, nog steeds de meerderheid uitmaken van de slachtoffers van gendergerelateerd geweld, zoals huiselijk geweld en seksueel geweld en misbruik, waaronder genitale verminking van vrouwen, en worden gediscrimineerd in het politieke en beroepsleven, alsmede bij de toegang tot onderwijs en gezondheidszorg; wijst erop dat het aanbod van zorg, bescherming en toegang tot de rechter voor slachtoffers van gendergerelateerd geweld en mensenhandel als gevolg van de pandemie aanzienlijk is afgenomen; verzoekt de EU de ontwikkeling van noodhulpplannen en -protocollen zowel in de VN als in partnerlanden te bevorderen, met als doel hulpprogramma's aan te passen aan de omstandigheden van de pandemie, de nasleep ervan en toekomstige crises; is ingenomen met de gezamenlijke inspanningen en investeringen van de EU, samen met de VN, voor de lancering van het Spotlight-initiatief, dat tot doel heeft alle vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes uit te bannen;
56. betreurt dat de algemene vooruitgang op het gebied van vrouwenrechten ver achterblijft bij de toezeggingen die de VN-landen in het Verdrag van Peking van 1995 hebben gedaan, en is bezorgd over de tendens tot afbrokkeling van de geboekte vooruitgang; is uiterst bezorgd over de verslechtering van het recht van alle mensen om zonder dwang en discriminatie volledige zeggenschap te hebben over met hun seksualiteit verband houdende aangelegenheden, alsmede over hun seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, met name wat betreft de veilige en vrije toegang tot abortus; veroordeelt alle pogingen om bestaande waarborgen en bescherming op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten terug te draaien, en veroordeelt ook wetgeving, beleid en praktijken waarmee deze rechten in veel landen wereldwijd nog worden ontzegd of ingeperkt; benadrukt dat de toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, alsook het recht op informatie, gezinsplanning, moderne anticonceptiemiddelen, veilige en legale abortus en pre- en postnatale gezondheidszorg voor moeders, voor iedereen moeten worden gewaarborgd; verzoekt de EU en haar lidstaten de onvervreembare rechten van vrouwen op lichamelijke integriteit, waardigheid en autonome besluitvorming te benadrukken, de universaliteit en ondeelbaarheid van alle mensenrechten, ongeacht de context, te verdedigen en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten te bevorderen als onderdeel van hun

internationale verbintenissen en in overeenstemming met de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling van de VN;

57. uit zijn ernstige bezorgdheid over het gebruik van seksueel en gendergerelateerd geweld als oorlogswapen; benadrukt dat seksuele misdrijven en gendergerelateerd geweld volgens het Statuut van Rome worden beschouwd als oorlogsmisdrijven, misdaden tegen de menselijkheid of onderdelen van genocide of foltering; roept op tot gezamenlijk optreden om een einde te maken aan het gebruik van seksueel geweld als oorlogswapen; verzoekt de EU straffeloosheid bij schendingen van seksuele en reproductieve rechten in conflictsituaties tegen te gaan en ondersteunt de rechten van vrouwen en meisjes op de waarheid, doeltreffende rechtsmiddelen en schadevergoeding met betrekking tot schendingen van deze rechten;
58. benadrukt dat ramingen van de WHO erop duiden dat wereldwijd ongeveer één op de drie vrouwen (30 %) in hun leven slachtoffer is geweest van lichamelijk en/of seksueel intiem partnergeweld of seksueel geweld door een non-partner; onderstreept dat het grootste deel van dit geweld intiem partnergeweld is; wijst op het feit dat elke dag 137 vrouwen door een familielid worden vermoord; dringt er bij de EU en mondiale actoren op aan intiem partnergeweld krachtig te veroordelen en alle beschikbare instrumenten in te zetten om partnergeweld te voorkomen, slachtoffers te beschermen en daders te vervolgen; veroordeelt de misdaden die binnen families tegen meisjes en vrouwen worden gepleegd in verband met gedrag dat niet passend wordt geacht, teneinde de zogenaamde reputatie van de familie te herstellen;
59. merkt op dat de situatie van slachtoffers van mensenhandel, voor het merendeel vrouwen, in 2020 aanzienlijk is verslechterd omdat zij door de COVID-19-pandemie in een nog kwetsbaarder positie zijn gebracht; is ingenomen met de introductie van de EU-strategie voor de bestrijding van mensenhandel (2021-2025); beklemtoont dat het met name noodzakelijk is de strijd tegen mensenhandel en de criminele organisaties die daarbij betrokken zijn, op te voeren; wijst erop dat de identificatie van slachtoffers van mensenhandel tijdens de COVID-19-pandemie nog moeilijker is geworden; roept de EU en haar lidstaten derhalve op hun inspanningen op het gebied van internationale samenwerking inzake justitie en wetshandhaving op te voeren teneinde mensenhandel te voorkomen en slachtoffers te identificeren, te voorkomen dat zij gecriminaliseerd worden en hen de nodige medische en psychologische bijstand te verstrekken, in nauwe samenwerking met het VN-Bureau voor drugs- en misdaadbestrijding, ngo's en maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor de bescherming van slachtoffers;
60. veroordeelt commercieel draagmoederschap, een mondiaal fenomeen waardoor vrouwen overal ter wereld worden blootgesteld aan uitbuiting en mensenhandel en waarvan financieel en sociaal kwetsbare vrouwen specifiek doelwit zijn; beklemtoont de zware impact van deze praktijk op vrouwen, vrouwenrechten, de gezondheid van vrouwen en gendergelijkheid en onderstreept de grensoverschrijdende gevolgen ervan; dringt aan op een Europees rechtskader om de negatieve gevolgen van commercieel draagmoederschap aan te pakken;

De rechten van het kind

61. herinnert eraan dat kinderrechten niet stoppen aan de grenzen en pleit voor een

stelselmatige en samenhangende aanpak van de bevordering en verdediging van de rechten van het kind binnen en buiten Europa, overeenkomstig het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind en de Agenda 2030;

62. herhaalt zijn oproep aan de EU en haar lidstaten om hun inspanningen op te voeren teneinde alle vormen van misbruik tegen kinderen uit te bannen; is ingenomen met de recentelijk vastgestelde EU-strategie voor de rechten van het kind (2021-2024); wijst er echter op dat kinderen nog steeds het slachtoffer zijn van geweld, vroege en gedwongen huwelijken, gedwongen bekering, prostitutie, kinderpornografie en pedofilie, seksueel misbruik, waaronder genitale verminking, mensenhandel, gedwongen scheiding van hun ouders, kinderarbeid en rekrutering als kindsoldaten, en blijven lijden onder een gebrek aan toegang tot onderwijs en gezondheidszorg, en onder ondervoeding en armoede, met name in humanitaire crisissituaties en gewapende conflicten; wijst erop dat 2021 het Internationaal Jaar voor de uitbanning van kinderarbeid is; dringt erop aan dat de rechten van het kind en de VN-agenda voor kinderen in gewapende conflicten worden geïntegreerd in alle onderdelen van het externe beleid van de EU; verzoekt de EU met klem ervoor te zorgen dat haar handelsbeleid en haar ontwikkelingsbeleid volledig coherent zijn teneinde kinderarbeid uit te bannen; beklemtoont in dit verband het proefproject omtrent een dialoog met verschillende belanghebbenden over duurzame cacao; verzoekt de lidstaten hun verantwoordelijkheid te nemen met betrekking tot de bescherming van kinderen van buitenlandse strijders die EU-burgers zijn;
63. verzoekt de EU de rechten van het kind en de bescherming van kinderen te integreren in het volledige externe beleid van de EU, ook in het kader van mensenrechtendialogen, internationale en handelsovereenkomsten, het instrument voor pretoetredingssteun en het NDICI – Europa in de wereld; wijst op de noodzaak om alle voor kinderen relevante EU-interventies op te volgen en de volledige uitvoering van een “berokken geen schade”-benadering van kinderrechten te waarborgen;

Mensenhandel en dwangarbeid

64. veroordeelt elke vorm van mensenhandel, dwangarbeid en moderne slavernij waarvan diverse groepen, waaronder vrouwen, kinderen, migranten en geschoolde werknemers, het slachtoffer worden; herinnert de lidstaten eraan dat deze activiteiten zowel in de landen van herkomst als in een internationale context moeten worden vervolgd en veroordeeld; dringt erop aan dat uitgebreid moet worden gecontroleerd of de mensenrechten en arbeidsrechten worden geëerbiedigd wanneer bijdragen worden geleverd aan de financiering van diensten waaraan derde landen behoefte hebben, teneinde te voorkomen dat deze in preciaire omstandigheden worden verleend of dat er mensenrechten mee worden geschonden; dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan in multinationale fora het voortouw te nemen bij acties om elke vorm van mensenhandel, dwangarbeid en moderne slavernij uit te bannen, aangezien deze fenomenen niet alleen afschuwelijke misdaden zijn, maar ook migratie onder preciaire omstandigheden veroorzaken die aanleiding geeft tot kwetsbaarheid en lijden; verzoekt de EU, met het oog op de ernst van deze schendingen, een specifieke clause inzake de verwerping en onverenigbaarheid van elke vorm van mensenhandel, dwangarbeid en moderne slavernij, waar diverse groepen, waaronder vrouwen, immigranten en geschoolde werknemers, het slachtoffer van kunnen worden, op te nemen in geldende overeenkomsten en die welke in de toekomst worden gesloten met derde landen;

Onverdraagzaamheid en discriminatie

65. herhaalt zijn krachtige veroordeling van discriminatie, vreemdelingenhaat, onverdraagzaamheid, vervolging en moord op grond van ras, etniciteit, nationaliteit, sociale klasse, handicap, kaste, godsdienst, overtuiging, leeftijd, seksuele gerichtheid en genderidentiteit, die in veel landen nog steeds een groot probleem vormen; beklemtoont dat de COVID-19-pandemie een zeer onevenredige impact heeft gehad op etnische en rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en aanverwante onverdraagzaamheid; is ingenomen met de introductie van het EU-actieplan tegen racisme 2020-2025, waarin niet alleen de individuele en sociale dimensies, maar ook de structurele aard van dit verschijnsel worden onderkend; wijst erop dat, ondanks twintig jaar werk sinds de goedkeuring van de Verklaring en het Actieprogramma van Durban in 2001, racisme, discriminatie, vreemdelingenhaat en daarmee samenhangende onverdraagzaamheid in tal van landen in de wereld een plaag blijven en roept op tot een nultolerantiebenadering ten aanzien van deze verschijnselen; verzoekt regeringen, regionale organisaties, het maatschappelijk middenveld en andere belanghebbenden om hun inspanningen voor de daadwerkelijke uitvoering van de Verklaring te verdubbelen en om actieplannen ter bestrijding van racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en daarmee samenhangende onverdraagzaamheid te ontwikkelen en uit te voeren; roept de EU op om een mondiale antiracismetop te organiseren met het oog op de wereldwijde bestrijding van racisme en discriminatie, in samenwerking met gelijkgestemde partners en internationale organisaties zoals de OVSE, de VN, de Afrikaanse Unie, de Organisatie van Amerikaanse Staten en de Raad van Europa;
66. betreurt het feit dat inheemse volkeren wereldwijd nog steeds te maken hebben met wijdverbreide en systematische discriminatie en vervolging, met inbegrip van gedwongen ontheemding, willekeurige arrestaties en moorden op mensenrechten- en landverdedigers; roept de EU, de lidstaten en hun partners in de internationale gemeenschap er nogmaals toe op alle nodige maatregelen te nemen voor de erkenning, bescherming en bevordering van de rechten van inheemse volkeren, waaronder die op hun taal, hun land, hun grondgebied en hun hulpbronnen; roept tevens op tot de invoering van een klachtenmechanisme waar klachten over schendingen en misbruik kunnen worden ingediend; is ingenomen met het werk dat het maatschappelijk middenveld en de ngo's verrichten op deze gebieden; wijst op de benoeming door het Parlement van een vaste rapporteur voor inheemse volkeren, met als doel toezicht te houden op de mensenrechtensituatie van inheemse volkeren; moedigt landen aan om de bepalingen van IAO-verdrag nr. 169 betreffende inheemse en in stamverband levende volken te ratificeren; beveelt de EU en haar lidstaten aan om in relevante en nieuwe kaders voor passende zorgvuldigheid verwijzingen op te nemen naar inheemse volkeren en de rechten krachtens de VN-Verklaring over de rechten van inheemse volken;
67. neemt met grote bezorgdheid kennis van de schaal en de gevolgen van hiërarchische kastenstelsels, discriminatie op grond van kaste, en de aanhoudende mensenrechtenschendingen op grond van kaste, met inbegrip van de ontzegging van toegang tot het gerechtelijk apparaat of werkgelegenheid, aanhoudende segregatie, armoede en stigmatisering, en hinderpalen voor de uitoefening van fundamentele mensenrechten en de bevordering van menselijke ontwikkeling op grond van kaste; herhaalt zijn oproep aan de EU en haar lidstaten om hun inspanningen en steuninitiatieven op het niveau van de VN en in de betreffende derde landen te

intensiveren om discriminatie op grond van kaste uit te bannen;

Rechten van lhbtqi'ers

68. veroordeelt met kracht de mensenrechtenschendingen, discriminatie, vervolging en doodsb bedreigingen en moorden waarvan lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders, non-binaire personen, interseksuele personen en queer personen (lhbtqi'ers) overal ter wereld het slachtoffer zijn, een situatie die nog is verergerd omdat COVID-19 als excuus wordt gebruikt om hard op te treden tegen lhbtqi-verdedigers en homofobe en transfobe laster te verspreiden; dringt er bij de EU op aan om een leidende rol te spelen bij de verdediging van de rechten van lhbtqi'ers in internationale fora, onder meer door te werken aan de decriminalisering van seksuele gerichtheid, genderidentiteit, genderexpressie en geslachtskenmerken en aan de uitbanning van interseksuele genitale verminking, zogenaamde "conversietherapie" en de gedwongen sterilisatie van transgenders; is ingenomen met het feit dat de EU zich er in de strategie voor gelijkheid van lhbtqi'ers 2020-2025 toe heeft verbonden kwesties aangaande lhbtqi'ers in haar externe beleid op te nemen, met inbegrip van steun in het kader van het NDICI – Europa in de wereld en het instrument voor pretoetredingssteun; verzoekt de EU en haar lidstaten de EU-richtsnoeren inzake de bevordering en bescherming van de mensenrechten van lhbtqi'ers in haar buitenlands beleid grondig en consequent toe te passen;

Het recht op vrijheid van denken, geweten, godsdienst of overtuiging

69. onderschrijft volledig het recht van eenieder om een godsdienst of levensovertuiging te hebben, of niet te geloven, en het recht een godsdienst of levensovertuiging te belijden, van godsdienst of levensovertuiging te veranderen of zijn geloof of levensovertuiging te verzaken zonder angst voor geweld, vervolging of discriminatie; onderstreept dat het belangrijk is vervolging op grond van godsdienst of overtuiging tegen te gaan en veroordeelt dat minderheden op vele plaatsen in de wereld op deze grond worden gediscrimineerd; roept de lidstaten en de EDEO op om terdege nota te nemen van deze gevallen en er dienovereenkomstig op te reageren; veroordeelt het misbruik van godslasteringswetten om discriminatie te bestendigen en betreurt het gebruik van godsdienst en religieuze instellingen ten nadele van de mensenrechten door de vervolging, ook met juridische middelen, van geloofs- of religieuze minderheden en gemeenschappen, vrouwen, lhbtqi'ers en andere groepen in kwetsbare situaties; veroordeelt opnieuw elke poging van autoriteiten of regeringen om zich te bemoeien met de keuze van religieuze of andere maatschappelijke leiders of om die niet te erkennen; benadrukt dat staten de verantwoordelijkheid hebben om de mensenrechten van personen die wat hun levensovertuiging of religie betreft tot een minderheid behoren, te bevorderen en te beschermen; onderstreept het belang van initiatieven van het maatschappelijk middenveld in dit verband;
70. verzoekt de Commissie en de Raad ambitieuze programma's ten uitvoer te leggen om de vrijheid van godsdienst of overtuiging wereldwijd te verdedigen, onder meer door internationale inspanningen om bewijsmateriaal van gruweldaden te verzamelen aan te moedigen en te ondersteunen, de daders voor de rechter te brengen, de strafmaat effectief te maken en slachtoffers te compenseren; verzoekt de Raad, de Commissie, de EDEO en de lidstaten om in samenwerking met derde landen maatregelen ter

voorkoming en bestrijding van haatmisdrijven te nemen;

71. wijst erop dat de functie van speciaal EU-gezant voor de bevordering van de vrijheid van godsdienst of levensovertuiging buiten de EU in totaal meer dan een jaar vacant is geweest; herhaalt zijn oproep aan de Raad en de Commissie om zo spoedig mogelijk een transparante en volledige evaluatie te verrichten van de doeltreffendheid en toegevoegde waarde van de functie van de speciale gezant, de speciale gezant passende middelen ter beschikking te stellen en het institutioneel mandaat, de capaciteit en de taken van de speciale gezant adequaat te ondersteunen;

Nationale, etnische en taalkundige minderheden

72. herinnert aan de verplichtingen van staten om de rechten van hun nationale, etnische, culturele, religieuze en taalkundige minderheden te beschermen op hun respectieve grondgebieden; verzoekt de Commissie om de bescherming van de rechten van personen die tot minderheden behoren wereldwijd te ondersteunen, onder meer in het kader van haar thematische programma voor de bevordering van democratie en mensenrechten;
73. verzoekt de regeringen van EU-partnerlanden om de fundamentele mensenrechten van nationale, etnische en linguïstische minderheden, met inbegrip van hun cultuur, taal, godsdienst, tradities en geschiedenis, te eerbiedigen teneinde hun cultuur en diversiteit in stand te houden; herhaalt dat deze regeringen hun verplichtingen en toezeggingen in het kader van internationale verdragen en overeenkomsten moeten nakomen; betreurt alle pogingen om de grondrechten en mensenrechten van etnische en taalkundige minderheden te miskennen door middel van gedwongen assimilatie;

Het recht op deelname aan vrije en eerlijke verkiezingen

74. onderstreept dat het recht om deel te nemen aan overheidsbeleid, met name via verkiezingen, niet alleen een mensenrecht op zich is, maar intrinsiek is verbonden met een aantal andere mensenrechten, waarvan de eerbiediging van cruciaal belang is voor een zinvol verkiezingsproces en de kern van een democratisch bestuursmodel vormt;
75. veroordeelt met klem de uitholling van democratische waarden in een aantal derde landen, alsook de uitdagingen op het gebied van electorale integriteit, verkiezingsgeweld, misbruik van overheidsmiddelen door regeringspartijen, het hardhandig aanpakken van politieke tegenstanders, censuur en bedreigingen aan het adres van onafhankelijke media, alsook de toenemende desinformatie; dringt er bij de EU op aan om deze uiterst zorgwekkende situatie tegen te gaan door met concrete en doeltreffende voorstellen te komen, en zo opnieuw te bevestigen dat zij bereid is een leidende rol op zich te nemen bij de bevordering van democratische waarden en vrije en eerlijke verkiezingen in derde landen;
76. betreurt het feit dat autoritaire en illiberale regimes afstappen van het pad van volwassen democratie, universele mensenrechten en democratische normen, en een valse indruk van legitimiteit wekken door middel van gemanipuleerde verkiezingsprocessen die noch vrij, noch eerlijk, noch transparant zijn; verzoekt de EU en haar lidstaten om de bevordering van de democratische weerbaarheid in derde landen te versterken met alle instrumenten waarover zij beschikken;

77. dringt erop aan om de bescherming van democratische en verkiezingsprocessen aan te merken als een van de belangrijkste mondiale vraagstukken, en om in nauwe samenwerking met internationale organisaties zoals de OVSE een doeltreffend kader voor respons op inmengingen van elke aard in verkiezingsprocessen te ontwikkelen;

Corruptie en mensenrechten

78. is van mening dat corruptie schendingen van de mensenrechten in de hand werkt, in stand houdt en institutionaliseert en onevenredig veel gevolgen heeft voor de meest kwetsbare en gemarginaliseerde individuen en groepen in de samenleving; dringt erop aan dat de EU en de lidstaten corruptie als zodanig in hun externe optreden moeten aanpakken door de hoogste transparantienormen toe te passen op hun financiering aan derde landen, door steun te verlenen aan corruptiebestrijdende maatschappelijke organisaties, journalisten en klokkenluiders, en tegelijkertijd de oprichting van doeltreffende anticorruptie-instellingen en de vaststelling van robuuste regelgevingskaders te bevorderen en rechtsgebieden met geheimhoudingsregelingen en belastingparadijzen aan te pakken;
79. verzoekt de EU om instrumenten aan te nemen tegen autoritaire leiders en degenen die hen financieel ondersteunen, inclusief degenen die betrokken zijn bij verkiezingsfraude, om illegale tegoeden bloot te leggen en te bevriezen en om de toepassing van universele rechtsmacht in gevallen van grove mensenrechtenschendingen te bevorderen;
80. is zich bewust van het feit dat de EU geen goed voorbeeld voor de bestrijding van corruptie kan zijn zolang sommige van haar lidstaten en sommige in de EU gevestigde actoren op deze gebieden een ongunstige staat van dienst hebben; verwacht van de Commissie en de lidstaten dat ze concrete maatregelen nemen tegen wanpraktijken op deze gebieden; beveelt het Parlement, de Commissie en de lidstaten aan om significante steun te verlenen aan maatschappelijke organisaties, journalisten en klokkenluiders die corruptie aan de kaak stellen;
81. onderstreept de noodzaak om beginselen te ontwikkelen voor en te streven naar een internationaal erkende wettelijke definitie van grootschalige corruptie, die ook het systemische karakter ervan omvat, als misdrijf in het nationaal en internationaal recht;
82. pleit voor een strengere aanpak van lopende gevallen van straffeloosheid bij grootschalige corruptie door een striktere handhaving van de wetgeving inzake corruptiebestrijding, om ervoor te zorgen dat de plegers van grootschalige corruptie ter verantwoording worden geroepen; dringt erop aan dat omvattende benaderingen in kaart worden gebracht, waaronder hervormingen van de internationale justitiële instellingen, zoals de uitbreiding van de rechtsmacht van het Internationaal Strafhof;

Wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten (EU GHRSR – “EU-Magnitski-wet”)

83. is verheugd over de aanneming van de wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten (EU GHRSR – “EU-Magnitski-wet”) als een essentiële aanvulling op het instrumentarium van de EU op het gebied van mensenrechten en buitenlands beleid, die de rol van de EU als mondiale speler op het gebied van mensenrechten versterkt door haar in staat te stellen beperkende maatregelen te nemen tegen rechtspersonen en

natuurlijke personen die betrokken zijn bij ernstige schendingen van de mensenrechten in de wereld; looft de Raad voor het goedkeuren van de eerste gerichte sancties in het kader van de regeling en verzoekt de Raad indien nodig aanvullende maatregelen te nemen; meent dat de toepassing van de EU GHRSR de vaststelling van andere EU-instrumenten voor de bescherming van de mensenrechten niet in de weg staat of uitsluit, en dat beide met elkaar kunnen worden gecombineerd en elkaar kunnen aanvullen; veroordeelt alle willekeurige en ongerechtvaardigde beperkende maatregelen die aan de EU of andere entiteiten worden opgelegd als vergelding voor besluiten van de EU in het kader van de EU GHRSR; betreurt dat de Raad heeft besloten om bij de aanneming van sancties inzake mensenrechtenkwesies eenparigheid van stemmen te gebruiken, en herhaalt zijn pleidooi voor de invoering van gekwalificeerde meerderheid van stemmen;

84. herhaalt zijn verzoek om het toepassingsgebied van de EU GHRSR uit te breiden tot gevallen van corruptie, teneinde ervoor te zorgen dat de economische en financiële helpers van mensenrechtenschenders effectief worden aangepakt; wijst op de alternatieve mogelijkheid voor de Commissie om te komen met een wetgevingsvoorstel voor de invoering van een nieuwe thematische sanctieregeling voor ernstige gevallen van corruptie op basis van de definitie van het VN-Verdrag tegen corruptie; wijst erop dat er behoefte is aan een doeltreffende strategie om de EU GHRSR uit te voeren in overeenstemming met zowel het overige externe beleid van de EU, met name het mensenrechtenbeleid, als de bestaande internationale sanctieregelingen; benadrukt dat de EU GHRSR het beginsel moet eerbiedigen dat de algemene bevolking van het betrokken land niet mag worden benadeeld, in overeenstemming met het internationaal strafrecht en het internationaal humanitair recht; herinnert eraan dat de consequente en uniforme toepassing van beperkende maatregelen in alle lidstaten een absolute voorwaarde is voor de geloofwaardigheid en de doeltreffendheid van het externe optreden van de EU; is ingenomen met de aankondiging van de Commissie dat zij tegen eind 2021 een evaluatie zou verrichten van de praktijken die sancties ondermijnen en van de bestaande rapportageverplichtingen voor de lidstaten wat betreft de uitvoering en handhaving ervan; dringt er bij de Commissie, als hoedster van de Verdragen, en bij de VV/HV, als verantwoordelijke voor de eenheid, de samenhang en de doeltreffendheid van het buitenlands beleid van de EU, op aan ervoor te zorgen dat de nationale reacties op de niet-naleving van door de EU vastgestelde beperkende maatregelen doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn;

Migratie en asiel

85. bevestigt opnieuw de onvervreemdbare mensenrechten van migranten, vluchtelingen en gedwongen ontheemden, en roept de EU en haar lidstaten op deze rechten ten volle te eerbiedigen en op te nemen in hun samenwerking met derde landen, zowel wat betreft de vaststelling van strenge wettelijke normen als, wat even belangrijk is, de handhaving ervan om de daadwerkelijke bescherming van deze rechten in de praktijk te waarborgen; herinnert eraan dat de EU en haar lidstaten bij hun externe en extraterritoriale acties, overeenkomsten en samenwerking op het gebied van migratie, grenzen en asiel de mensenrechten moeten eerbiedigen en beschermen, met name die welke zijn vastgelegd in het Handvest van de grondrechten, met inbegrip van het recht op leven, vrijheid en asiel, met name de individuele beoordeling van asielerzoeken;

86. herhaalt zijn verzoek aan de Commissie om het effect van de samenwerking met derde landen op het gebied van migratie te evalueren, met inbegrip van beoordelingen vooraf en een evaluatie van monitoringmechanismen, en om transparante risicobeoordelingen vooraf te verrichten van de gevolgen van formele, informele of financiële EU-samenwerking met derde landen voor de rechten van migranten, vluchtelingen en gedwongen ontheemden; dringt bovendien aan op meer transparantie en een passende parlementaire controle en democratisch toezicht op haar activiteiten op dit gebied; benadrukt de risico's die verbonden zijn aan informele regelingen inzake terugkeer en overname, die niet onderworpen zijn aan rechterlijke toetsing en derhalve geen effectieve verhaalmogelijkheden bieden voor mensenrechtenschendingen waarvan migranten en asielzoekers het slachtoffer zijn; herhaalt zijn verzoek aan de EU om ervoor te zorgen dat alle samenwerkings- en overnameovereenkomsten met derde landen op het gebied van migratie strikt in overeenstemming zijn met de internationale mensenrechten, het vluchtelingenrecht en het zeerecht, en met name met het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen; dringt erop aan dat de mensenrechten in alle activiteiten van Frontex en het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken worden geïntegreerd en worden gemonitord;
87. verzoekt de EU en haar lidstaten om de diepere oorzaken van migratie aan te pakken en ontwikkeling te ondersteunen en bevorderen, te investeren in onderwijs en directe hulp te bieden om de kansen van mensen te verbeteren, wat kan bijdragen tot stabielere en duurzamere samenlevingen; verzoekt de Commissie in dit verband na te gaan wat de beste manieren zijn om met derde landen samen te werken; vraagt de EU en haar lidstaten om het recht van vluchtelingen en asielzoekers te ondersteunen om naar hun land terug te keren wanneer de situatie van vervolging of geweld die hun ontheemding heeft veroorzaakt is beëindigd, met inachtneming van het non-refoulementbeginsel;
88. verzoekt de Commissie wetgevingsvoorstellen op te stellen teneinde de lidstaten de nodige waarborgen te bieden om doeltreffend te reageren op de instrumentalisering van migratie door derde landen; verzoekt partnerlanden en internationale organisaties om de tenuitvoerlegging van rechtskaders te verzekeren en hun inspanningen voor samenwerking bij de bestrijding van migrantensmokkel op te voeren, teneinde de bescherming van migranten te waarborgen en uitbuiting van migranten te voorkomen;
89. hekelt het aantal sterfgevallen langs migratieroutes en herhaalt zijn oproep tot een gecoördineerde Europese aanpak voor een snelle en doeltreffende identificatie van migranten en vluchtelingen die op weg naar de EU zijn omgekomen; betreurt dat sommige potentiële asielzoekers zelfs zijn teruggestuurd naar de grens of zijn uitgewezen naar plaatsen waar hun leven in gevaar was, in strijd met het internationaal recht en met name het asielrecht; veroordeelt de aanvallen op ngo's die migranten helpen; verzoekt de EU en haar lidstaten volledig transparant te zijn over de toewijzing van middelen aan derde landen voor samenwerking op het gebied van migratie en ervoor te zorgen dat deze samenwerking noch direct, noch indirect ten goede komt aan overheidsinstanties die betrokken zijn bij schendingen van de mensenrechten; benadrukt de noodzaak om kaders voor de bescherming van migranten vast te stellen, met name door veilige en wettelijke procedures open te stellen voor migranten en de toegang tot humanitaire visa te vergemakkelijken, en om de toepassing ervan te verbeteren; roept het Europees Parlement op om toezicht te houden op de migratieovereenkomsten;

90. benadrukt dat de universele eerbiediging van het internationaal humanitair recht en de internationale mensenrechtenwetgeving van het allergrootste belang is, en roept de partijen bij gewapende conflicten in de wereld op de volledige, tijdige en ongehinderde toegang van humanitaire hulporganisaties tot kwetsbare bevolkingsgroepen en gebieden te waarborgen, en deze burgerbevolking, met name vrouwen en kinderen, alsmede humanitaire en medische hulpverleners, te beschermen, zoals gegarandeerd door de Verdragen van Genève en de aanvullende protocollen daarbij; beklemtoont dat het van belang is bij te dragen tot de totstandbrenging van humanitaire corridors voor noodsituaties, met inbegrip van situaties waarin het (acute) risico bestaat van escalatie tot wijdverspreide en grootschalige schendingen van de mensenrechten;
91. herhaalt dat de EU en haar lidstaten de oproep van de secretaris-generaal van de VN en de VN-Veiligheidsraad tot een wereldwijd staakt-het-vuren actief moeten steunen, onder meer door het invoeren van doeltreffende maatregelen tegen illegale wapenhandel en het verbeteren van de transparantie en verantwoordingsplicht voor de wapenuitvoer van de lidstaten; betreurt dat de COVID-19-pandemie en de gevolgen daarvan politiek geweld hebben doen toenemen, concurrentie tussen gewapende groepen hebben verhevigd en reeds lang bestaande spanningen hebben verergerd, terwijl slachtoffers minder beschermd zijn achtergebleven; geeft uiting aan zijn ernstige bezorgdheid over de toename van seksueel geweld in verband met conflicten, ondanks het feit dat in 2020 het twintigjarig bestaan van Resolutie 1325 van de VN-Veiligheidsraad over vrouwen, vrede en veiligheid werd gevierd;
92. herinnert aan zijn resolutie van 27 februari 2014 over het gebruik van gewapende drones¹¹, en geeft uiting aan zijn aanhoudende bezorgdheid over het gebruik daarvan buiten het internationale juridische kader; herhaalt zijn oproep aan de EU om onverwijld een juridisch bindend kader te ontwikkelen voor de inzet van gewapende drones, om ervoor te zorgen dat de lidstaten, overeenkomstig hun wettelijke verplichtingen, zich niet schuldig maken aan onwettig doelgericht doden of het derde landen gemakkelijk maken dit te doen; verzoekt de Commissie om het Parlement naar behoren op de hoogte te houden van het gebruik van EU-middelen voor alle onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten in verband met de bouw van drones; vraagt dat een evaluatie wordt verricht van het effect op de mensenrechten van verdere ontwikkelingsprojecten van drones; herinnert aan zijn resolutie van 12 september 2018 over autonome wapensystemen¹², en dringt er bij de VV/HV en de lidstaten op aan om de ontwikkeling, de productie en het gebruik van volledig autonome wapens zonder betekenisvolle menselijke controle over de kritische taken van het kiezen van doelwitten en het inzetten van een aanval, te verbieden; dringt aan op het starten van internationale onderhandelingen over een juridisch bindend instrument dat dodelijke autonome wapens zonder betekenisvolle menselijke controle verbiedt; dringt er bij de VV/HV en de lidstaten op aan een gemeenschappelijk standpunt voor internationale onderhandelingen op dit gebied vast te stellen;

Oorlogen en conflicten in de wereld en de gevolgen daarvan voor de mensenrechten

---

¹¹ PB C 285 van 29.8.2017, blz. 110.

¹² PB C 433 van 23.12.2019, blz. 86.

93. wijst op de veelzijdige bedreiging voor het genot van de mensenrechten die uitgaat van moderne gewapende conflicten, waarbij naast staten vaak ook niet-staatelijke actoren en terroristische organisaties betrokken zijn, met alle desastreuze humanitaire gevolgen van dien; wijst op de mensenrechtenschendingen en het misbruik gepleegd door particuliere militaire en beveiligingsondernemingen; benadrukt dat slachtoffers van mensenrechtenschendingen zeer beperkte toegang tot de rechter hebben in gebieden die bijvoorbeeld bezet of geannexeerd zijn, met name gebieden met bevroren conflicten, waar ontwikkelde juridische en geïnstitutionaliseerde structuren voor de bescherming van de mensenrechten ontbreken of ontoereikend zijn; herhaalt zijn oproep aan de EU om haar respons op conflicten te versterken, waarvoor zij volledig haar eigen instrumenten moet ontwikkelen, die zij autonoom moet kunnen gebruiken, ook in samenwerking met partnerlanden en regionale organisaties, met onder meer een sterke nadruk op humanitaire hulp, conflictpreventie, overgangsjustitie, bemiddeling en goede diensten, alsook verzoening, het aanpakken van de diepere oorzaken van conflicten en het verlenen van de nodige steun aan de internationale vredesopbouw- en vredeshandhavingmissies, alsmede aan EU-missies in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid, en wederopbouwwerkzaamheden na conflicten, waarbij de mensenrechten en een krachtig genderperspectief worden ondersteund en nauwlettend in acht worden genomen;
94. is ingenomen met het nieuwe concept van vredesbemiddeling van de EU, waarmee het instrumentarium van de EU voor crisisbeheersing wordt uitgebreid tot de ruimere doelstelling van conflictransformatie, en moedigt de ontwikkeling aan van verdere dialooginstrumenten en -capaciteiten op dit gebied; herhaalt zijn oproep aan de lidstaten om bij te dragen tot het indammen van gewapende conflicten en ernstige schendingen van de mensenrechten of van het internationaal humanitair recht door zich strikt te houden aan de bepalingen van artikel 7 van het VN-Wapenhandelsverdrag inzake uitvoer en uitvoerbeoordeling en van de EU-gedragscode betreffende wapenuitvoer, onder meer bij overdrachten van wapens en bewakings- en inlichtingenapparatuur die het risico inhouden dat de invoerende staat of niet-staatsactor mensenrechten of het internationaal humanitair recht schendt of dergelijke schendingen vergemakkelijkt; herhaalt zijn oproep tot strengere EU-brede controles op de wapenuitvoer van de EU, een betere controle op het eindgebruik van uitgevoerde wapens en meer coördinatie van de nationale besluiten over wapenuitvoer;
95. verzoekt de VV/HV en de Raad om bijzondere aandacht te schenken aan de mensenrechtensituatie in bezette en geannexeerde gebieden en om doeltreffende maatregelen te nemen om ernstige mensenrechtenschendingen ter plekke te voorkomen; benadrukt dat het belangrijk is te zorgen voor samenhang in het EU-beleid ten aanzien van de bezetting of annexatie van grondgebied; herinnert eraan dat het internationaal humanitair recht in dergelijke situaties leidend moet zijn voor het EU-beleid, ook in gevallen van langdurige bezetting; benadrukt de verantwoordelijkheid van in de EU gevestigde ondernemingen om de hoogste zorgvuldigheidsnormen toe te passen op elke economische of financiële activiteit in of met deze gebieden, en om te zorgen voor strikte naleving van het internationaal recht en het EU-sanctiebeleid, indien van toepassing op deze situaties;

Overgangsjustitie

96. dringt aan op bevordering van een proces van overgangsjustitie dat ten goede komt aan de positie van het maatschappelijk middenveld, slachtoffers, gemarginaliseerde en kwetsbare bevolkingsgroepen, vrouwen, kinderen en jongeren, zowel plattelands- als stadsbewoners; spoort aan tot het creëren van verbindingen tussen permanente structuren zoals nationale rechtsstelsels en nationale instellingen, en netwerken voor het voorkomen van gruweldaden en initiatieven op het gebied van overgangsjustitie; benadrukt de noodzaak om slachtoffers en getroffen gemeenschappen instrumenten, ruimte en toegang tot informatie te geven;

Zorgvuldigheidsvereiste en maatschappelijk verantwoord ondernemen

97. benadrukt dat de EU een unieke kans heeft om druk uit te oefenen op bedrijven om de mensenrechten op mondiaal niveau te handhaven met de aanstaande bindende EU-wetgeving inzake zorgvuldigheid en verantwoordingsplicht van bedrijven, die bedrijven ertoe verplicht potentiële en/of feitelijke negatieve gevolgen voor de mensenrechten, het milieu en goed bestuur in hun waardeketens te onderkennen, te voorkomen, mede te delen, te verantwoorden en doeltreffend te verhelpen, alsook te voorzien in bedrijfsaansprakelijkheidsregelingen en toegang tot de rechter voor slachtoffers, en verantwoordingsplicht te waarborgen; pleit ervoor de wetgeving toe te passen op alle grote ondernemingen die onder het recht van een lidstaat vallen, op het grondgebied van de Unie zijn gevestigd of op de interne markt actief zijn, alsmede op beursgenoteerde kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en kmo's in hoogrisicosectoren, waarbij afdoende rekening wordt gehouden met het evenredigheidsbeginsel; wijst erop dat er administratieve controles en sancties moeten worden vastgesteld en gehandhaafd om de wetgeving doeltreffend te maken en te zorgen voor een gelijk speelveld voor bedrijven; acht het noodzakelijk dat de zorgvuldigheidsstrategieën van bedrijven worden ontworpen en uitgevoerd in betekenisvol en regelmatig overleg met belanghebbende partijen, en toegankelijk worden gemaakt voor het publiek; is ingenomen met de volledige inwerkingtreding van de EU-taxonomieverordening¹³ in 2020 en de EU-verordening betreffende conflictmineralen¹⁴ in 2021, als constructieve stappen op dit gebied;
98. herhaalt dat naar schatting twee derde van de mensenrechtenverdedigers die vorig jaar wereldwijd werden vermoord zich inzetten voor de bescherming van hun land en het milieu en de verdediging van de rechten van inheemse volkeren, vaak in de context van zakelijke belangen; benadrukt de steeds grotere noodzaak voor de EU, zoals uitgedrukt door mensenrechtenverdedigers, om verplichte wetgeving inzake zorgvuldigheid op het gebied van mensenrechten voor bedrijven in te voeren;
99. herhaalt zijn oproep om dwangarbeid en andere vormen van mensenrechtenschendingen in toeleveringsketens te bestrijden, met inbegrip van schendingen van milieu- en arbeidsrechten en rechten van inheemse volkeren, alsook bedreigingen en aanvallen tegen mensenrechtenverdedigers; roept de EU-instellingen op om het goede voorbeeld te geven en een grondige zorgvuldigheidsbeoordeling van leveranciers (inclusief onderaannemers) van buiten de EU uit te voeren; verzoekt de Commissie en de Raad een verbod in te stellen op alle invoer, zonder onderscheid, van producten die het gevolg zijn van ernstige schendingen van de mensenrechten, met inbegrip van

¹³ PB L 198 van 22.6.2020, blz. 13.

¹⁴ PB L 130 van 19.5.2017, blz. 1.

dwangarbeid; roept de Europese bedrijven op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen door een grondige evaluatie van hun toeleveringsketens uit te voeren om ervoor te zorgen dat zij niet betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen;

100. merkt op dat in 2021 het tienjarige bestaan wordt gevierd van de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten – een echt raamwerk waarvan de richtsnoeren, met name die van de derde pijler die gericht zijn op toegang tot verhaalsmogelijkheden en de eerbiediging van mensenrechtenverdedigers, een essentieel kader bieden om met derde landen samen te werken op het gebied van preventie, alsmede op het gebied van toegang tot gerechtelijke en buitengerechtelijke klachten- en verhaalmechanismen voor slachtoffers; benadrukt dat alle landen de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten volledig ten uitvoer moeten leggen, en verzoekt alle lidstaten die nog geen nationaal actieplan inzake bedrijfsleven en mensenrechten hebben vastgesteld om dat zo snel mogelijk te doen; wijst op de noodzaak van een internationaal bindend instrument aan de hand waarvan de activiteiten van transnationale en andere ondernemingen kunnen worden gereguleerd overeenkomstig het internationaal recht inzake de mensenrechten; moedigt de EU en haar lidstaten aan om constructief bij te dragen tot de werkzaamheden van de intergouvernementele werkgroep van de VN inzake transnationale bedrijven en andere ondernemingen met betrekking tot de mensenrechten; beschouwt dit als een noodzakelijke stap voorwaarts in de bevordering en bescherming van de mensenrechten;

Het belang van krachtige mensenrechtenclausules in internationale overeenkomsten

101. roept andermaal op tot de systematische opname van afdwingbare mensenrechtenclausules in alle overeenkomsten tussen de EU en derde landen, waaronder vrijhandelsovereenkomsten, associatieovereenkomsten en op zichzelf staande investeringsbeschermingsovereenkomsten; dringt aan op een beter gebruik van deze clausules, onder meer door de vaststelling van specifieke mechanismen voor monitoring en probleemoplossing; dringt erop aan dat deze clausules door middel van duidelijke benchmarks worden gehandhaafd en gemonitord, met de medewerking van het Europees Parlement, het maatschappelijk middenveld en de relevante internationale organisaties; benadrukt dat de vaststelling van specifieke benchmarks de EU ertoe zou kunnen brengen na te gaan of bij niet-naleving evenredige sancties kunnen worden opgelegd; beklemtoont dat schendingen van overeenkomsten duidelijke gevolgen moeten hebben, waaronder, als laatste redmiddel, de opschorting van of de terugtrekking van de EU uit de overeenkomst bij de meest ernstige en aanhoudende gevallen van mensenrechtenschendingen; beveelt aan om in alle handels- en buitenlandse-investeringsovereenkomsten toezichtmechanismen inzake mensenrechten op te nemen, alsmede klachtenmechanismen, teneinde ervoor te zorgen dat getroffen burgers en lokale belanghebbenden daadwerkelijk verhaal kunnen halen;

Handel en het stelsel van algemene tariefpreferenties (SAP)

102. benadrukt het sterke verband tussen handel en mensenrechten en de stimulerende rol die de toegang tot de handel speelt bij de naleving van de voorwaarden inzake mensenrechten voor derde landen; neemt kennis van het recente voorstel van de

Commissie voor een herziene SAP-verordening¹⁵, die een gelegenheid biedt om dit verband verder te versterken; benadrukt de noodzakelijke bijdrage van het SAP aan het bereiken van de doelstellingen van de Europese Green Deal, naast andere beleidsmaatregelen, en stelt voor om na te gaan of een preferentiële behandeling kan worden gegeven aan duurzame goederen; beklemtoont dat de toegang tot de SAP+-status afhankelijk is van de eerbiediging van internationale verdragen en de vooruitgang op het gebied van de mensenrechten en roept op tot een strikte toepassing van de conditionaliteit op partnerlanden, inclusief de intrekking van de SAP+-status, indien gerechtvaardigd; verzoekt de Commissie om duidelijke en transparante benchmarks te gebruiken bij het beoordelen van de naleving van SAP+-verplichtingen;

103. benadrukt de noodzaak van een permanente dialoog tussen de EU en alle belanghebbenden in begunstigde landen, met name maatschappelijke organisaties en vakbonden, alsook van verdere verbeteringen inzake transparantie en monitoring, om ervoor te zorgen dat het SAP-stelsel voldoet aan zijn doelstelling van duurzame ontwikkeling en goed bestuur;

Digitale technologieën

104. benadrukt de belangrijke rol die digitale technologieën hebben gespeeld, met name tijdens de COVID-19-pandemie; wijst erop dat deze technologieën ook in de periode na de pandemie overal ter wereld zullen worden toegepast en dat zij op passende wijze moeten worden gereguleerd om hun kracht te benutten en tegelijkertijd negatieve gevolgen voor de mensenrechten te voorkomen; wijst met name op het belang van doeltreffende waarborgen voor het recht op privacy en gegevensbescherming in de gezondheidsgerelateerde systemen voor massasurveillance, en van het evenredige gebruik ervan, dat tevens in de tijd beperkt moet zijn; benadrukt de duidelijke risico's van het oneigenlijk gebruik van surveillancetechnologieën tegen mensenrechtenverdedigers, oppositiefiguren, journalisten, het maatschappelijk middenveld en anderen, zeker omdat deze technologieën een ernstige belemmering voor de verdediging van de mensenrechten, een risico voor de privacy en de vrijheid van meningsuiting en een ernstige bedreiging voor democratische instellingen vormen; roept de EU op om met spoed een robuust regelgevingskader op dit gebied vast te stellen om ervoor te zorgen dat het gebruik van deze technologieën in overeenstemming is met de internationale mensenrechtennormen; verzoekt de EU en haar lidstaten om uiterst zorgvuldig om te gaan met de mensenrechten en om de uitvoer van Europese bewakingstechnologie en technische bijstand naar behoren door te lichten; dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan samen te werken met de overheden van derde landen om een einde te maken aan repressieve wetgeving en praktijken op het gebied van cyberveiligheid en terrorismebestrijding; verzoekt de EU het initiatief te nemen om een onmiddellijk, wereldwijd moratorium op de verkoop, de overdracht en het gebruik van spywaretechnologie te bevorderen;
105. neemt kennis van de voordelen die het toegenomen gebruik van artificiële intelligentie meebrengt, maar wijst erop dat de technologieën moeten worden ontwikkeld, ingezet en gebruikt onder betekenisvol menselijk toezicht, met volledige transparantie en met

---

¹⁵ Voorstel van de Commissie voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad houdende toepassing van een stelsel van algemene tariefpreferenties en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 978/2012 van het Europees Parlement en de Raad (COM(2021)0579).

waarborging van verantwoordingsplicht en non-discriminatie, met name om zowel vooringenomenheid bij geautomatiseerde besluiten als inbreuken op de gegevensbescherming te voorkomen;

106. wijst op de cruciale rol van sociale platforms bij het bevorderen van de vrijheid van meningsuiting en van organisatie, maar benadrukt dat goede waarborgen nodig zijn voor het voorkomen van de manipulatie, ongerechtvaardigde beperking of curatie van de inhoud van gebruikers, met inbegrip van geautomatiseerde censuur, enerzijds, en de verspreiding van haatzaaiende uitlatingen, nepnieuws, desinformatie en doelbewust schadelijke inhoud, anderzijds; verzoekt de EU voorstellen te doen voor manieren om het onlinewerken van mensenrechtenverdedigers te vergemakkelijken en ertoe bij te dragen dat de notie dat het debat over mensenrechten onder alle omstandigheden moet worden bevorderd en beschermd, algemeen wordt erkend; is ingenomen met de vaststelling van de nieuwe EU-regels inzake de controle op de uitvoer van, de tussenhandel in, de technische bijstand voor en de doorvoer en overbrenging van technologieën voor tweeeërlei gebruik;
107. benadrukt dat de democratie steeds meer wordt bedreigd door heimelijke buitenlandse financiering, desinformatie en andere online-inmenging, en herinnert eraan dat in autoritaire staten internet en de cyberruimte vaak de enige plaats zijn die vrij is van staatscontrole en censuur op mensenrechtenverdedigers, vrije media en de prodemocratische oppositie; dringt bij de Commissie en de Raad aan op de versterking van de EU-respons en de vaststelling van beschermingsmaatregelen met betrekking tot desinformatie, cyberaanvallen en andere hybride bedreigingen van kwaadwillende buitenlandse actoren die de maatschappelijke veerkracht en democratische processen in de hele EU, in ons nabuurschap en daarbuiten willen ondermijnen; beklemtoont dat er meer overheidssteun nodig is voor onderzoek naar nieuwe manieren om de verspreiding van nepnieuws te bestrijden;

De doodstraf, foltering en andere vormen van mishandeling

108. herhaalt dat het sterk gekant is tegen de doodstraf, gezien het wrede en onomkeerbare karakter ervan, en roept de EU op haar inspanningen voor wereldwijde afschaffing op te voeren; benadrukt dat zich in 2020 een positieve tendens heeft afgetekend in de richting van een moratorium op executies met het oog op de volledige afschaffing van de doodstraf, waarbij 123 staten voor de resolutie van de Algemene Vergadering van de VN over dit onderwerp hebben gestemd; is echter uiterst bezorgd over de aanzienlijke toename van het aantal executies in bepaalde landen; dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan om in alle internationale fora voor afschaffing te pleiten teneinde zo veel mogelijk steun voor dit standpunt te verzamelen;
109. betreurt het feit dat foltering en onmenselijke of onterende behandeling in vele landen nog steeds heel gangbare praktijken zijn en roept de EU op haar inspanningen op te voeren om deze praktijken uit te roeien, en tegelijkertijd de slachtoffers te ondersteunen en mechanismen te bevorderen om de daders ter verantwoording te roepen; roept alle landen die dit nog niet hebben gedaan op om toe te treden tot het Verdrag van de Verenigde Naties tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of straf, en tot het bijbehorende facultatieve protocol; erkent het belang van maatschappelijke organisaties en mensenrechtenverdedigers in de strijd tegen foltering

en andere vormen van mishandeling; veroordeelt in de scherpste bewoordingen de mensenrechtenschendingen die in detentiecentra zijn gemeld en dringt aan op een systematisch onderzoek naar alle beschuldigingen van schendingen;

o

o o

110. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten, de regeringen en parlementen van de lidstaten, de VN-Veiligheidsraad, de secretaris-generaal van de VN, de voorzitter van de 76e zitting van de Algemene Vergadering van de VN, de voorzitter van de VN-Mensenrechtenraad, de Hoge Commissaris van de VN voor de mensenrechten en de delegatiehoofden van de EU.

16.11.2021

ADVIES VAN DE COMMISSIE VROUWENRECHTEN EN GENDERGELIJKHEID

aan de Commissie buitenlandse zaken

inzake mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie ter zake
– jaarverslag 2021
(2021/2181(INI))

Rapporteur voor advies: Hilde Vautmans

SUGGESTIES

De Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid verzoekt de bevoegde Commissie buitenlandse zaken onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

- gezien het VN-Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen van 18 december 1979,
  - gezien de EU-strategie inzake de rechten van het kind (2021-2024),
  - gezien het advies van de Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid aan de Commissie buitenlandse zaken inzake het jaarverslag 2019 van de EU over mensenrechten en democratie in de wereld,
  - gezien Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, die op 25 september 2015 is aangenomen, en met name de doelstellingen nrs. 1, 4, 5, 8 en 10 daarvan,
  - gezien het Verdrag van de Raad van Europa van 11 mei 2011 inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul),
  - gezien de resolutie van 16 september 2021 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende het aanmerken van gendergerelateerd geweld als een nieuwe vorm van criminaliteit als bedoeld in artikel 83, lid 1, VWEU¹,
  - gezien de verklaring van Peking van september 1995,
  - gezien het EU-genderactieplan III (GAP III) van 25 november 2020,
- A. overwegende dat in de verklaring van Peking het belang wordt onderstreept van gelijkheid van vrouwen op het gebied van rechten, kansen en participatie in besluitvorming;
- B. overwegende dat GAP III concrete instrumenten en toezeggingen bevat om de rol van

---

¹ Aangenomen teksten, P9_TA(2021)0388.

de EU bij het bevorderen van gendergelijkheid te versterken;

- C. overwegende dat wereldwijd naar schatting 736 miljoen vrouwen – bijna een derde van alle vrouwen – ten minste één keer in hun leven slachtoffer zijn geweest van intiem partnergeweld, seksueel geweld door een non-partner, of beide²; overwegende dat gendergerelateerd geweld een schending vormt van de fundamentele en mensenrechten van vrouwen en een van de grootste obstakels vormt voor de verwezenlijking van gendergelijkheid; overwegende dat een leven zonder geweld een voorwaarde is voor gelijkheid; overwegende dat elk jaar de helft van alle kinderen met geweld te maken krijgt;
- D. overwegende dat vrouwen en meisjes onevenredig zwaar worden getroffen door noodsituaties als gevolg van bijvoorbeeld gewapende conflicten, natuurrampen en klimaatverandering; overwegende dat de groene transitie genderrechtvaardig moet zijn; overwegende dat geweld tegen vrouwen en meisjes tijdens gewapende conflicten uiteenloopt van lichamelijk en seksueel geweld tot psychologisch geweld dat wordt gepleegd door zowel statelijke als niet-statelijke actoren, waaronder moord, onwettige executies, foltering en andere wrede, onmenselijke of vernederende behandeling of straffen, ontvoeringen, verminking, gedwongen rekrutering van vrouwelijke strijders, verkrachting, seksuele slavernij, seksuele uitbuiting, onvrijwillige verdwijning, willekeurige opsluiting, gedwongen huwelijken, gedwongen prostitutie, gedwongen abortus, gedwongen zwangerschappen en gedwongen sterilisatie;
- E. overwegende dat de COVID-19-pandemie en de gevolgen ervan vrouwen overal ter wereld op onevenredige wijze hebben getroffen en de pandemie de bestaande ongelijkheden tussen mannen en vrouwen heeft verergerd; overwegende dat herstelbeleid transformatief en genderrechtvaardig moet zijn om een einde te maken aan deze ongelijkheden; overwegende dat de pandemie en de resulterende sociale maatregelen zoals het sluiten van scholen, de kwetsbaarste groepen van de samenleving nog verder onder druk zet, zoals vrouwen en meisjes, die gedurende de pandemie vaker aan huiselijk geweld, intiem partnergeweld, pesterijen, seksuele uitbuiting, mensenhandel, kinderhuwelijken en gedwongen huwelijken, verkrachting als oorlogswapen en economische discriminatie worden blootgesteld;
- F. overwegende dat uit cijfers blijkt dat vrouwen wereldwijd nog steeds ondervertegenwoordigd zijn op alle niveaus van de besluitvorming en dat we nog ver verwijderd zijn van gendergelijkheid in de politiek³;
- G. overwegende dat in de EU-strategie voor de rechten van het kind kernacties zijn vastgesteld voor de globale beleidsrichtingen van de EU, evenals een kader voor de bevordering van kinderrechten in de wereld, waarbij concrete maatregelen worden voorgesteld om de rechten van kinderen te beschermen, te bevorderen en toe te passen; overwegende dat meisjes overal ter wereld dezelfde rechten moeten kunnen genieten en

---

² UN Women, “Facts and figures: Ending violence against women” (“Feiten en cijfers: Het stoppen van geweld tegen vrouwen”), <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/facts-and-figures> Geraadpleegd op 24 september 2021.

³ UN Women, “Facts and figures: Women’s leadership and political participation” (“Feiten en cijfers: Leiderschap en politieke participatie van vrouwen”), <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/leadership-and-political-participation/facts-and-figures> Geraadpleegd op 18 november 2021.

vrij moeten kunnen leven van welke vorm van discriminatie en intimidatie dan ook; overwegende dat wereldwijd 129 miljoen meisjes niet naar school gaan, waaronder 32 miljoen meisjes van lagereschoolleeftijd, 30 miljoen meisjes van lagere-middelbareschoolleeftijd en 67 miljoen meisjes van hogere-middelbareschoolleeftijd; overwegende dat in landen waar conflicten heersen meisjes meer dan twee keer zo vaak niet naar school gaan dan meisjes in landen waar geen conflicten heersen⁴; overwegende dat kinderhuwelijken nog steeds een probleem zijn en verschrikkelijke gevolgen hebben voor de rechten van meisjes en vrouwen en voor de gezondheid van meisjes, en meisjes blootstelt aan seksueel misbruik, huiselijk geweld en zelfs eerwraak;

- H. overwegende dat binnen en buiten de EU sprake is van aanzienlijke achteruitgang op het gebied van vrouwen- en lhbtq+-rechten, met name wat betreft seksuele en reproductieve gezondheid en rechten; overwegende dat de rechten van vrouwen en meisjes in veel delen van de wereld nog steeds niet worden gewaarborgd en er in veel landen steeds minder ruimte is voor maatschappelijke organisaties, en in het bijzonder organisaties voor vrouwenrechten, feministische organisaties en burgerbewegingen; overwegende dat de universele toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, met inbegrip van veilige en legale abortus, een grondrecht is en een voorwaarde vormt voor gendergelijkheid; overwegende dat schendingen van de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, zoals gedwongen sterilisatie, gedwongen abortus, gedwongen zwangerschap, het ontzeggen of vertragen van een veilige abortus en/of zorg na een abortus, gedwongen voortzetting van de zwangerschap en geweld door verloskundigen of gynaecologen, vormen van gendergerelateerd geweld zijn die kunnen worden gelijkgesteld aan foltering of wrede, onmenselijke of vernederende behandeling;
1. wijst er nogmaals op hoe belangrijk het is gendergelijkheid en vrouwenrechten, die een integraal onderdeel vormen van mensenrechten, democratie en de rechtsstaat, te bevorderen; benadrukt dat gendergelijkheid een kernwaarde van de EU is en tot haar gemeenschappelijke en fundamentele beginselen behoort, die zijn vervat in de artikelen 2 en 3, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), artikel 8 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en artikel 23 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie; benadrukt dat gendermainstreaming een officiële beleidsaanpak is die in de EU-Verdragen is verankerd ter bevordering van de gendergelijkheid in de externe beleidslijnen en -programma's van de EU en in haar intern beleid; onderstreept dat een intersectionele benadering van gendergelijkheid noodzakelijk is; verzoekt de Commissie de EU-strategie voor gendergelijkheid 2020-2025 uit te voeren;
  2. betreurt de toename van geweld tegen vrouwen en meisjes wereldwijd, met name tijdens de COVID-19-pandemie; meent dat geweld een aanval op de menselijke waardigheid is; verzoekt de EU, haar lidstaten en hun partners in de internationale gemeenschap meer betrokkenheid, middelen en gerichte, geharmoniseerde actie in te zetten ter bestrijding van iedere vorm van gendergerelateerd geweld, waaronder seksueel, lichamelijk en psychologisch geweld; dringt met name aan op versterking van het toezicht op en de screening van intiem partnergeweld en feminicide – de meest

---

⁴ UNICEF, "Girls' education" (UNICEF, "Onderwijs van meisjes"), <https://www.unicef.org/education/girls-education> Geraadpleegd op 18 november 2021.

extreme vorm van discriminatie op grond van geslacht; verzoekt de EU rekening te houden met het feit dat gendergerelateerd geweld een schending vormt van de grondrechten zoals vastgelegd in het Handvest van de grondrechten, zoals het recht op menselijke waardigheid, het recht op leven, het recht op lichamelijke en geestelijke integriteit, het verbod op foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing, het verbod op slavernij en dwangarbeid, het recht op vrijheid en veiligheid, en het recht op eerbiediging van het privéleven en het familie- en gezinsleven; verzoekt de EU hiermee rekening te houden bij de wereldwijde uitvoering van mensenrechtenbeleid; wijst op het feit dat vrouwen worden vermoord op basis van onder andere valse beschuldigingen van hekserij, schadelijke stereotypen en seksuele gerichtheid⁵; is ingenomen met de gezamenlijke inspanningen en investeringen van de EU, samen met de VN, ten behoeve van de lancering van het Spotlight-initiatief, dat tot doel heeft alle vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes uit te bannen;

3. wijst op de toename van gendergebaseerd geweld tijdens de COVID-19-crisis en vraagt in dit verband om een gerichte aanpak; verzoekt de Commissie en de lidstaten een EU-protocol inzake gendergerelateerd geweld in tijden van crisis te ontwikkelen en diensten in de lidstaten die gericht zijn op de bescherming van slachtoffers, zoals hulplijnen, veilige opvangvoorzieningen en gezondheidsdiensten, als “essentiële diensten” aan te merken, teneinde gendergerelateerd geweld te voorkomen en slachtoffers van geweld tijdens crises zoals de COVID-19-pandemie te ondersteunen; wijst erop dat dit ook een model zou kunnen zijn voor andere landen en regio's van de wereld;
4. benadrukt dat ramingen van de WHO erop duiden dat wereldwijd ongeveer één op de drie vrouwen (30 %) in hun leven slachtoffer is geweest van lichamelijk en/of seksueel intiem partnergeweld of seksueel geweld door een non-partner; onderstreept dat het grootste deel van dit geweld intiem partnergeweld is; wijst op het feit dat elke dag 137 vrouwen door een familielid worden vermoord; dringt er bij de EU en mondiale actoren op aan intiem partnergeweld krachtig te veroordelen en alle beschikbare instrumenten in te zetten om partnergeweld te voorkomen, slachtoffers te beschermen en daders te vervolgen; veroordeelt de misdaden tegen meisjes en vrouwen binnen families in verband met gedrag dat niet passend wordt geacht teneinde de zogenaamde reputatie van de familie te herstellen;
5. verzoekt de EU het goede voorbeeld te geven; verzoekt de Raad de toetreding van de EU tot het Verdrag van Istanbul af te ronden; herhaalt zijn oproep aan de lidstaten die dit nog niet hebben gedaan, de ratificatie van het Verdrag van Istanbul met spoed te voltooien; is ontzet door het besluit van Turkije om zich terug te trekken uit het Verdrag van Istanbul en veroordeelt de pogingen in sommige landen om reeds genomen maatregelen ter uitvoering van het Verdrag van Istanbul en ter bestrijding van geweld tegen vrouwen weer in te trekken; herhaalt zijn oproep aan de lidstaten om te onderhandelen over de opname van gendergerelateerd geweld in de lijst van strafbare feiten van artikel 83, lid 1, VWEU; verzoekt de Raad en de Commissie te zorgen voor de volledige opname van het verdrag in de toekomstige EU-richtlijn inzake de bestrijding van gendergerelateerd geweld;

---

⁵ UN Office on Drugs and Crime, *Global study on homicide – Gender-related killing of women and girls*, Vienna, 2019 (VN-Bureau voor drugs- en misdaadbestrijding, *Mondiale studie inzake moord – Gendergerelateerde moorden op vrouwen en meisjes*, Wenen, 2019).

6. dringt er bij de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de Commissie en de Raad op aan de strategie voor gendergelijkheid op coherente wijze ten uitvoer te leggen, zich meer uit te spreken en doeltreffende en concrete maatregelen te nemen, en alle verdere pogingen om behaalde winst voor de rechten van vrouwen en lhbtq+-personen en gendergelijkheid weer terug te draaien, zowel in de EU als wereldwijd, tegen te gaan; verzoekt de EU en de lidstaten om gendergelijkheid en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in al hun externe handelen te bevorderen, ook in multilaterale en bilaterale fora; herinnert eraan dat er dringend behoefte is aan aanzienlijke financiering voor het ondersteunen, beschermen en verder bevorderen van de universele toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid en rechten; herinnert eraan dat seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en op leeftijd afgestemde, alomvattende, niet oordelende seksuele voorlichting op basis van mensenrechten, waarin gendernormen, gendergelijkheid, machtsverhoudingen in relaties, instemming en respect voor grenzen op kritische wijze worden behandeld, cruciaal zijn;
7. verzoekt de EU en de lidstaten de onvervreembare rechten van vrouwen op lichamelijke integriteit, waardigheid en autonome besluitvorming opnieuw te onderstrepen; wijst in dit verband op de noodzaak van betaalbare moderne anticonceptiemethoden en -middelen, advies inzake gezinsplanning en informatie over anticonceptie; veroordeelt geweld van verloskundigen en gynaecologen, waaronder het weigeren van behandelingen, verbale vernedering, invasieve praktijken, veronachtzaming van pijn en het onnodige gebruik van medicatie en seksuele geweldpleging; wijst erop dat vrouwen en meisjes moeten worden beschermd tegen deze vorm van geweld;
8. betreurt het feit dat vrouwen overal ter wereld nog steeds ondervertegenwoordigd zijn in politieke en andere leiderschaps- en besluitvormingsfuncties; wijst op het feit dat slechts 26 staatshoofden en/of regeringsleiders in 24 landen vrouw zijn en slechts 25 % van alle nationale parlementsleden uit vrouwen bestaat; veroordeelt het feit dat vrouwen in sommige landen nog altijd beperkte toegang tot besluitvormingsprocessen hebben en fundamentele burgerrechten niet kunnen uitoefenen; verzoekt de EU en haar partnerlanden maatregelen te nemen om de volledige participatie en inclusie van vrouwen in het politieke, zakelijke en openbare leven te waarborgen en de verplichtingen na te komen die werden aangegaan in het kader van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling en de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (SDG's), met bijzondere aandacht voor SDG 5, dat gericht is op het bereiken van gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen; verzoekt leiders in Europa en de wereld sociale ontwikkelingsprocessen te versnellen zodat alle vrouwen en meisjes een onafhankelijk leven kunnen leiden waarvoor zij zelf hebben gekozen; roept de EU op het goede voorbeeld te geven en herhaalt zijn oproep aan de Raad om in dit opzicht de blokkade van de richtlijn vrouwelijke bestuurders op te heffen;
9. veroordeelt gericht geweld tegen vrouwen en meisjes in gewapende conflicten; merkt op dat de VN-Veiligheidsraad unaniem heeft gestemd voor een resolutie waarin verkrachting wordt beschreven als oorlogstactiek om te overheersen en te zorgen voor angst en als bedreiging voor de internationale veiligheid⁶; wijst op resolutie 1820 van de

---

⁶ Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de mensenrechten, "Rape: Weapon of War"

VN-Veiligheidsraad van 2008, waarin is gesteld dat verkrachting en andere vormen van seksueel geweld misdaden tegen de menselijkheid, oorlogsmisdaden of een fundamentele handeling in verband met genocide kunnen zijn; dringt aan op doortastende maatregelen om een einde te maken aan seksueel geweld als oorlogswapen, slachtoffers te beschermen en te helpen en hun toegang tot de rechter te verbeteren, en om aandacht te vragen voor de specifieke situatie van oorlogskinderen en de discriminatie die zij te verduren hebben; verzoekt de EU ervoor te zorgen dat humanitaire hulp gendergevoelig is en gebaseerd is op genderspecifieke beoordelingen van de behoeften en dat maatschappelijke organisaties regelmatig worden geraadpleegd en vrouwen, met inbegrip van intern ontheemde vrouwen, worden bevroegd; onderstreept dat het belangrijk is om vrouwen te betrekken bij vredesonderhandelingen;

10. prijst de onmisbare werkzaamheden van vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vraagt de EU haar inspanningen op te voeren om hen te ondersteunen en te beschermen; is bezorgd over de situatie van mensenrechtenverdedigers en met name vrouwenrechtenverdedigers in de wereld; dringt er bij de EU op aan rekening te houden met genderspecifieke bedreigingen, behoeften en problemen waarmee vrouwelijke mensenrechtenverdedigers worden geconfronteerd, en dringt er bij de EU-instellingen op aan hun toegang tot specifieke beschermingsmechanismen te waarborgen, partnerlanden te vragen hen bij wet te beschermen, en politieke en meer rechtstreekse financiële steun te verlenen voor de financiering van lokale maatschappelijke organisaties, met name organisaties die zich inzetten voor de rechten van vrouwen en meisjes, lhbtq+-personen en andere gemarginaliseerde gemeenschappen; veroordeelt alle vormen van onderdrukking van vrouwenactivisten en roept alle regeringen op het maatschappelijk middenveld te beschermen, te ondersteunen en ermee samen te werken;
11. verzoekt de lidstaten en mondiale actoren de strijd tegen seksuele uitbuiting, dwangarbeid en mensenhandel op te voeren en mazen in de wetgeving weg te nemen, met inbegrip van bepalingen die een dergelijke uitbuiting, dwangarbeid en mensenhandel zouden kunnen toestaan of rechtvaardigen; benadrukt dat volgens het “Global Report on Trafficking in Persons 2020” (“Rapport over mensenhandel wereldwijd 2020”) van het VN-Bureau voor drugs- en misdaadbestrijding hoofdzakelijk vrouwelijke slachtoffers het doelwit zijn, aangezien 46 % (bijna de helft) van alle slachtoffers in 2018 vrouwen, en 19 % meisjes waren; benadrukt dat mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting, in het bijzonder van vrouwen en kinderen, een vorm van slavernij is en een aanslag vormt op de menselijke waardigheid; is ingenomen met de strategie voor de bestrijding van mensenhandel 2021-2025 en vraagt om de volledige uitvoering hiervan, waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan de bescherming van kwetsbare groepen zoals kinderen, vrouwen en lhbtq+-personen; veroordeelt commercieel draagmoederschap, een mondiaal fenomeen waardoor vrouwen overal ter wereld worden blootgesteld aan uitbuiting en mensenhandel en waarvan financieel en sociaal kwetsbare vrouwen specifiek doelwit zijn; beklemtoont de zware impact van deze praktijk op vrouwen, vrouwenrechten, de gezondheid van vrouwen en gendergelijkheid en onderstreept de grensoverschrijdende gevolgen ervan; dringt aan op een Europees rechtskader om de negatieve gevolgen van commercieel

---

(“Verkrachting: een oorlogswapen”), <https://www.ohchr.org/en/newsevents/pages/rapeweaponwar.aspx>. Geraadpleegd 18 november 2021.

draagmoederschap aan te pakken;

12. benadrukt dat kinderen, met name meisjes, nog steeds het slachtoffer zijn van offline en online geweld en misbruik, met inbegrip van vrouwelijke genitale verminking, gedwongen huwelijken en huwelijken op jonge leeftijd, seksueel en geestelijk misbruik en kinderarbeid; veroordeelt kindhuwelijken, huwelijken op jonge leeftijd en gedwongen huwelijken, die een ernstige schending vormen van zowel de mensenrechten als de rechten van vrouwen, waaronder het recht op gelijkheid, vrijheid en lichamelijke integriteit; verzoekt de Commissie en de lidstaten de strijd tegen gendergerelateerd geweld op te voeren en seksueel misbruik van kinderen te bestrijden; is ingenomen met de EU-strategie voor een doeltreffendere bestrijding van seksueel misbruik van kinderen (2020-2025) en de EU-strategie voor de rechten van het kind (2021-2024) en verzoekt de Commissie beide strategieën zo snel mogelijk uit te voeren;
13. veroordeelt alle vormen van lichamelijk of geestelijk geweld tegen kinderen, waaronder seksueel misbruik, geweld online, gedwongen huwelijken, kinderarbeid, seksuele uitbuiting van kinderen, mensen-, en kinderhandel, orgaanhandel, de smokkel van minderjarige migranten, foltering, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking, de aanwerving, dienstplicht, ontbering, verwaarlozing, ondervoeding en inzet van kinderen als soldaten en menselijk schild; verzoekt de EU en mondiale actoren zich specifiek op deze problematiek te richten; veroordeelt het feit dat vandaag de dag meer dan 200 miljoen meisjes en vrouwen, die inwoner zijn van dertig landen, slachtoffer zijn geworden van vrouwelijke genitale verminking; roept de EU en mondiale actoren op de strijd tegen vrouwelijke genitale verminking, met slachtoffers onder meisjes en vrouwen overal ter wereld, op te voeren⁷;
14. veroordeelt het feit dat miljoenen meisjes wereldwijd geen toegang hebben tot onderwijs en dus eerder afhankelijk zijn en meer risico lopen op geweld en uitbuiting; verzoekt de EU, de lidstaten en mondiale actoren om overal ter wereld acties te ondersteunen die ervoor zorgen dat meisjes toegang hebben tot hoogwaardig onderwijs, aangezien slechts 49 % van de landen gendergelijkheid hebben gerealiseerd wat betreft deelname aan primair onderwijs, en slechts 24 % wat betreft deelname aan hoger secundair onderwijs; benadrukt dat het noodzakelijk is om de deelname van vrouwen aan STEM-onderwijs en -loopbanen te ondersteunen, genderstereotypen en schadelijke sociaal-culturele normen te bestrijden door middel van onderwijs, en geweld te voorkomen door middel van gendergevoelige onderwijsprogramma's voor zowel jongens als meisjes; vraagt om verdere actie gericht op de bescherming van meisjes die risico lopen op of leven in armoede, die een groter risico lopen op een huwelijk op jonge leeftijd of gedwongen huwelijk, en op het waarborgen van het welzijn en de ontwikkelingsmogelijkheden van alle kinderen en gemeenschappen;
15. wijst op de precare situatie van vrouwen en meisjes onder migranten, vluchtelingen en asielzoekers, zowel voor, tijdens als na hun reis; dringt aan op een Europees feministisch migratiebeleid, rekening houdend met de behoeften en mensenrechten van vrouwen en meisjes die migreren of asiel zoeken, middels vaststelling van een alomvattend migratie- en asielkader waarin hun ervaringen specifiek worden

---

⁷ UNICEF, "Female genital mutilation" (Unicef, "Vrouwelijke genitale verminking"), <https://data.unicef.org/topic/child-protection/female-genital-mutilation/> Geraadpleegd op 18 november 2021.

geadresseerd;

16. benadrukt dat lhbtq+-vrouwen, migrantes, vrouwen die racistisch bejegend worden en vrouwen met een handicap, inter alia, niet alleen te maken hebben met intersectionele discriminatie, maar in verschillende regio's van de wereld nog steeds moeten vrezen voor hun veiligheid en hun leven; verzoekt de EU om intern en extern op te treden teneinde rekening te houden met intersectionele identiteiten en discriminatie en om te erkennen dat vrouwen en meisjes in al hun diversiteit niet op gelijke wijze worden getroffen door genderongelijkheid, aangezien deze wordt verergerd door onderdrukking op andere niveaus; veroordeelt alle vormen van geweld tegen lhbtq+- en genderdiverse personen, waaronder stigmatisering, willekeurige opsluiting, foltering, vervolging en moord, zogenaamde conversietherapie, genitale verminking en gedwongen sterilisatie en aanzetting tot geweld tegen hen; verzoekt de lidstaten geweld, discriminatie en stigmatisering ten aanzien van lhbtq+-personen zowel in de EU als daarbuiten te bestrijden; is ingenomen met de strategie voor gelijkheid van lhbtq'ers 2020-2025 en verzoekt de Commissie deze uit te voeren; verzoekt om de uitvoering van de EU-richtsnoeren voor de bevordering en bescherming van de uitoefening van alle mensenrechten van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders en interseksuelen en vraagt om concrete streefdoelen ter ondersteuning van opname van de rechten van lhbtq+-personen in GAP III;
17. wijst opnieuw op het belang van GAP III om in het kader van de externe betrekkingen van de EU gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen in het politieke, economische, maatschappelijke en culturele leven te bevorderen, waarbij de nadruk wordt gelegd op het aanpakken van intersectionele discriminatie en problemen waarmee vrouwen en meisjes elke dag overal ter wereld te maken hebben; verzoekt de EU-instellingen en lidstaten toe te zeggen om richting een feministisch buitenlands en veiligheidsbeleid te bewegen dat gestoeld is op een gendertransformatieve visie, en ervoor te zorgen dat alle doelstellingen en toezeggingen van GAP III in al het externe optreden van de EU volledig worden uitgevoerd door de lidstaten, de EU-delegaties en alle EU-instellingen; vraagt dat er een uitgebreid en alomvattend opleidingsprogramma wordt opgezet om de uitvoering van GAP III te ondersteunen, met name inzake gendermainstreaming, genderbudgettering en gendereffectbeoordelingen, alsook inzake gendergerelateerd geweld; is ingenomen met de maatregelen, projecten en programma's van de EU die de leefomstandigheden van vrouwen in plattelandsgebieden overal ter wereld verbeteren; wijst op de specifieke problemen waarmee deze vrouwen te maken hebben en vraagt om maatregelen om hun toegang tot vervoer, gezondheidszorg, sociale diensten en digitale technologieën te waarborgen, zoals benadrukt in GAP III;
18. benadrukt dat de schadelijke gevolgen van klimaatverandering en de afbraak van ecosystemen op onevenredige wijze worden gedragen door arme mensen, en met name door vrouwen en jongeren, alsook door inheemse volken en andere gemeenschappen die afhankelijk zijn van natuurlijke hulpbronnen, en verzoekt de EU zich in te zetten voor gendertransformatieve klimaatactie.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	15.11.2021
Uitslag eindstemming	+: 19 -: 2 0: 3
Bij de eindstemming aanwezige leden	Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Simona Baldassarre, Frances Fitzgerald, Lina Gálvez Muñoz, Alice Kuhnke, Andželika Anna Możdżanowska, Maria Noichl, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Christine Schneider, Ernest Urtasun, Hilde Vautmans, Chrysoula Zacharopoulou
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Abir Al-Sahlani, Maria da Graça Carvalho, Lena Düpont, Michiel Hoogeveen, Aušra Maldeikienė, Kira Marie Peter-Hansen, Pernille Weiss, Monika Vana
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 209, lid 7)	Gilles Lebreton, Thijs Reuten

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

19	+
PPE	Isabella Adinolfi, Maria da Graça Carvalho, Lena Düpont, Frances Fitzgerald, Aušra Maldeikienė, Christine Schneider, Pernille Weiss
Renew	Abir Al-Sahlani, Samira Rafaela, Hilde Vautmans, Chrysoula Zacharopoulou
S&D	Lina Gálvez Muñoz, Maria Noichl, Evelyn Regner, Thijs Reuten
Verts/ALE	Alice Kuhnke, Kira Marie Peter-Hansen, Ernest Urtasun, Monika Vana

2	-
ECR	Michiel Hoogeveen
ID	Christine Anderson

3	0
ECR	Andželika Anna Mozdżanowska
ID	Simona Baldassarre, Gilles Lebreton

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	10.12.2021
Uitslag eindstemming	+: 48 -: 7 0: 11
Bij de eindstemming aanwezige leden	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Tanja Fajon, Anna Fotyga, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Maximilian Krah, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Antonio López-Istúriz White, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Jérôme Rivière, María Soraya Rodríguez Ramos, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Idoia Villanueva Ruiz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Željana Zovko
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Özlem Demirel, Assita Kanko, Mounir Satouri, Mick Wallace
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 209, lid 7)	Deirdre Clune, Charles Goerens, Maria Noichl, Bettina Vollath

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

48	+
NI	Fabio Massimo Castaldo, Márton Gyöngyösi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Deirdre Clune, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Charles Goerens, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Nathalie Loiseau, Urmas Paet, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Isabel Santos, Andreas Schieder, Sergei Stanishev, Nacho Sánchez Amor, Bettina Vollath
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Salima Yenbou

7	-
ECR	Hermann Tertsch, Charlie Weimers
ID	Maximilian Krah, Thierry Mariani, Jérôme Rivière, Harald Vilimsky
NI	Kostas Papadakis

11	0
ECR	Anna Fotyga, Assita Kanko, Jacek Saryusz-Wolski, Witold Jan Waszczykowski
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
S&D	Maria Noichl
The Left	Özlem Demirel, Manu Pineda, Idoia Villanueva Ruiz, Mick Wallace

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding